

OSREDNJA
KNJIŽARNA

Rudar

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

maj 2003,
številka 4, leto XXXVII

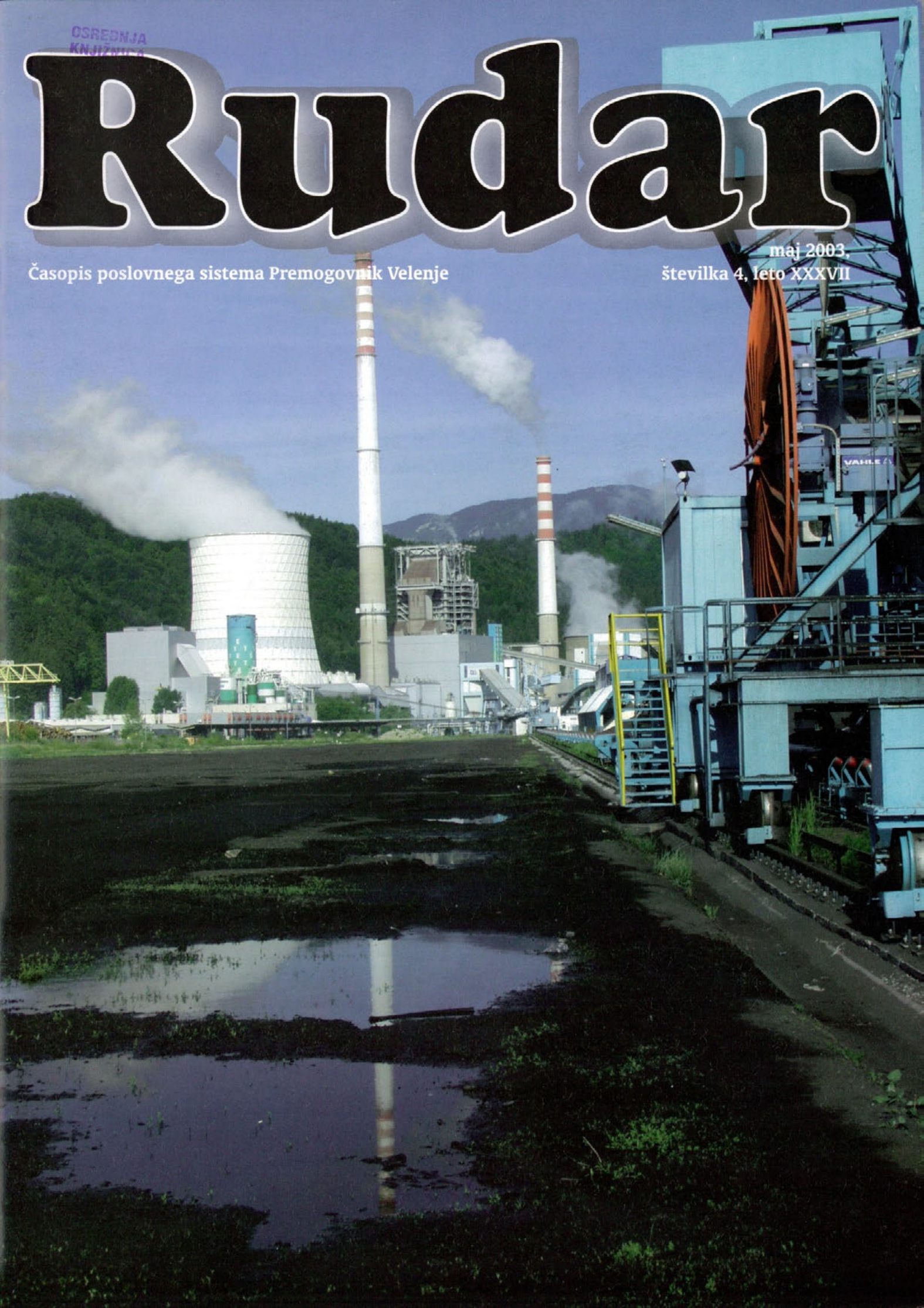

Foto: Ivo Hans Avberšek

- 4 Odkopavanje v SZ predelu je generacijski izziv
- 7 Uprava in sindikat podpisala dogovora o plačah
- 8 TE Šoštanj je zanesljiv partner
- 10 Premogovnik Velenje dobil priznanje za uspešno delo pri HE Plave 2 in Doblar 2
- 11 HSE odprl predstavništvo v Beogradu
- 12 Kje in kako graditi objekte
- 13 Pomagaj tistemu, ki je pomoči potreben
- 14 Kraljevska igra v štiridesetih oblikah in materialih
- 15 Podzemni muzej si je ogledalo že 100.000 obiskovalcev

TE Šoštanj je zaradi svojih kapacitet izredno pomembna tako za HSE, v okviru katerega ima največjo inštalirano moč za proizvodnjo električne energije, kot za elektroenergetske oskrbe celotne Slovenije. Od aprila letos TEŠ vodi Uroš Rotnik.

Muzej premogovništva Slovenije je odprt štiri leta in v tem času ga je obiskalo že 100.000 ljudi. Med njimi je 9 odstotkov tujcev.

RUDAR 2

- 16 Je lahko tudi invalid tržno zanimiv za delodajalce?
- 17 Med realnostjo in irealnostjo
- 18 Gašenje požara pri vzdrževalnih delih (3/4)
- 20 Rudarjevih 50 let
- 22 Razpis štipendij za šolsko leto 2003/04
- 24 Zdravje: Razgibajmo telo, poskrbimo za srce
- 25 V zdravje se spleča vlagati
- 27 Prvomajski klub v Kranjski Gori znova navdušil
- 28 SD Mrož ima novo strelišče

V Premogovniku Velenje začnemo odkopavanje premoga v SZ predelu jame Preloge. Da smo to sedaj sposobni narediti, je bilo treba kontinuirano strokovno delati okoli 20 let, in to na geomehanskem, geološkem in hidrogeološkem področju ter pri projektiranju in razvoju..

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

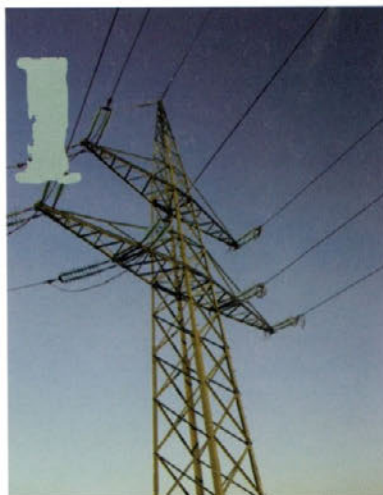
Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Metka Druks - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Krofl - PLP, Miro Šitar - Telekom sistemi, Jožica Peterlin - Športno društvo

Grafična priprava Eurograf, d.o.o. Velenje

Tisk Tiskarna, d.o.o. Velenje

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poštmina plačana pri pošti 3320.

Holding Slovenske elektrarne je sredi maja odprl svoje predstavništvo v Beogradu. Gre za enega v seriji strateških ciljev holdinga, povezanih z internacionalizacijo poslovanja in stalno tržno rastjo.

Pričetek odkopavanja severozahodnega predela - pogoj za uresničevanje Nacionalnega energetskega programa

Nacionalni energetski program predvideva v svojem osnutku proizvodnjo premoga v Šaleški dolini v višini 3,8 milijona ton do leta 2007, 3,65 milijona ton do leta 2010 in 3,5 milijona ton po tem letu. Da bi lahko v premogovniku dolgoročno zagotavljali takšne količine premoga, je treba pripravljati jamska odkopna polja na takšen način, da bo to proizvodnjo možno zagotavljati na varen in ekonomsko dovolj uspešen način.

V Premogovniku Velenje smo v preteklosti izdelali kar nekaj dokumentov, v katerih sta obdelana razvoj posameznih jam in višina proizvodnje, ki naj bi v posameznih letih prihajala s posameznih odkopov. V

povprečju naj bi bila proizvodnja iz jame Pesje v naslednjih letih okoli 1,6 milijona ton, iz južnega krila jame Preloge 1,3 milijona ton, iz severozahodnega predela jame Preloge pa 0,8 milijona ton.

V začetku naslednjega leta bo zaključeno odkopavanje v jami Škale. Vključevanje severozahodnega predela pomeni prvič nadomeščanje proizvodnje iz jame Škale, drugič pa podaljšanje življenjske dobe Premogovnika Velenje.

Severozahodni predel jame Preloge je del sloja premoga, nad katerim so izolacijske plasti gline še tanjše kot v delih sloja, kjer je do sedaj potekalo odkopavanje. Prvi poizkusi odkopavanja segajo v sredino sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Zaradi težav z vdori vode in tekočih mas je bilo odkopavanje tega področja po dveh odkopih leta 1978 ustavljeno.

Za omogočanje nadaljevanja odkopavanja je bilo v osemdesetih in devetdesetih letih izvedenih zelo veliko aktivnosti. Leta 1987 je bil izdelan elaborat

“Kriteriji varnega odkopavanja pod vodonosnimi plastmi v jamah RLV”, kjer je dovoljena višina odkopavanja izračunana na osnovi debeline izolacijske plasti gline in tlakov vode v prvih peščenih plasteh nad izolacijsko plastjo gline.

Že vrsto let poteka odvodnjevanje krovinskih plasti nad tem območjem, ki zagotavlja zmanjšanje tlakov, količin vode in dotokov vode v to področje. Izvedeno je bilo veliko poizkusov zaplavljanja za odkopi in utrjevanja starega dela. Razvito je bilo hidravlično odkopno podporje, ki v največji meri omogoča odkopavanje brez nekontroliranega rušenja premoga oziroma krovnine nad odkopom. V odpiralnih objektih etaž z izdelavo vtis-

nih filtrov nadaljujemo proces odvodnjevanja.

V letu 1999 je bil v Premogovniku izdelan koncept odkopavanja G plošč, ki je bil nato v letu 2001 še usklajen z novimi izhodišči. Na osnovi tega koncepta bodo izdelani projekti za odkopavanje prvega nivoja G plošč. Projekti vključujejo vsa pridobljena spoznanja za varno odkopavanje.

Stroški odkopavanja bodo višji kot v drugih delih jame, kar pomeni, da bo z vključevanjem G plošč konkurenčnost velenjskega premoga slabša. Zato bo potrebno v času odkopavanja prvega nivoja pridobiti nove izkušnje in spoznanja, ki bodo omogočali varno in ekonomsko upravičeno odkopavanje na naslednjih nivojih.

Ponovni pričetek odkopavanja v severozahodnem predelu pomeni za Premogovnik Velenje novo prelomno obdobje, v katerem bo področje varnosti še pomembnejša kategorija.

Mag. Marjan Kolenc, tehnični direktor

Odkopavanje v severozahodnem predelu je generacijski izziv

V Premogovniku Velenje začnemo odkopavanje premoga v severozahodnem predelu jame Preloge. To je predvideno v dolgoročnem planu odkopavanja in je sestavni del dinamike odkopavanja, po kateri bomo po 3,8 mio ton premoga na leto pridobivali do leta 2007, 3,65 mio ton na leto do leta 2010 in 3,5 mio ton po tem letu.

Društvo inženirjev in tehnikov je 22. maja pripravilo okroglo mizo z naslovom Odkopavanje SZ predela jame Preloge, da bi zainteresirano javnost seznanilo s to tematiko, hkrati pa je bila okrogla miza tudi priložnost za strokovno prevetritev vseh vprašanj, dilem in vidikov odkopavanja v SZ predelu.

Raziskave tega predela imajo že zgodovino

V Tehničnih službah podjetja beležijo že 20-letno zgodovino aktivnosti pri pripravi geotehničnih pogojev za začetek odkopavanja v SZ predelu.

Kot je povedal **Marko Mavec**, vodja Tehničnih služb, bo odkopavanje v tem predelu v geotehničnem in posledično tudi v finančnem smislu zelo zahtevno. "V pripravo odkopnega polja je bilo doslej vložene precej energije. Največja problema sta vodonosniki oziroma visoki tlaki vode in relativno tanka plast gline nad premogom.

V drugi polovici 70. let prejšnjega stoletja smo v tem delu že odkopavali z dvema ploščama, in sicer Dowty 1/1 in OKP 2/1. Na teh ploščah je prihajalo do porušitev krovline in do vdorov razmočenega materiala v odkopne prostore, predvsem vodonosnih peskov.

Tlaki v prvih vodonosnikih so takrat na nekaterih mestih bili tudi do 30 barov, kar pomeni, da je bilo treba za pripravo razmer za odkopavanje najprej znižati tlake. V ta namen je bilo izdelanih 36 visečih filtrov, skozi katere se voda gravitacijsko spušča v jamo in od tam jo črpamo na površino.

Moderatorji okrogle mize so bili **Marko Mavec**, **dr. Evgen Dervarič**, **Drago Potočnik** in **mag. Andrej Blažič** - od leve.

Odvodnjevalne aktivnosti na tem področju so se začele v začetku 80. let in potekajo še danes. Do sedaj smo tlake v tem predelu znižali za več kot 20 barov, in to pomeni, da smo področje odvodnili na tak način, da so tlaki podzemne vode v prvih peskih minimalni. To pa še ne pomeni, da ni več vode. Voda v tem delu je relativno stara, saj so vodonosniki slabo prepustni, voda pa doteka iz območja okoli Topolšice.

Poleg omenjenih 36 visečih filtrov sta na zahodnem delu odkopnih polj še dva vodnjaka, ki črpata vodo na površino in preprečujeta, da bi dotoki vode dvigovali tlake v SZ predelu.

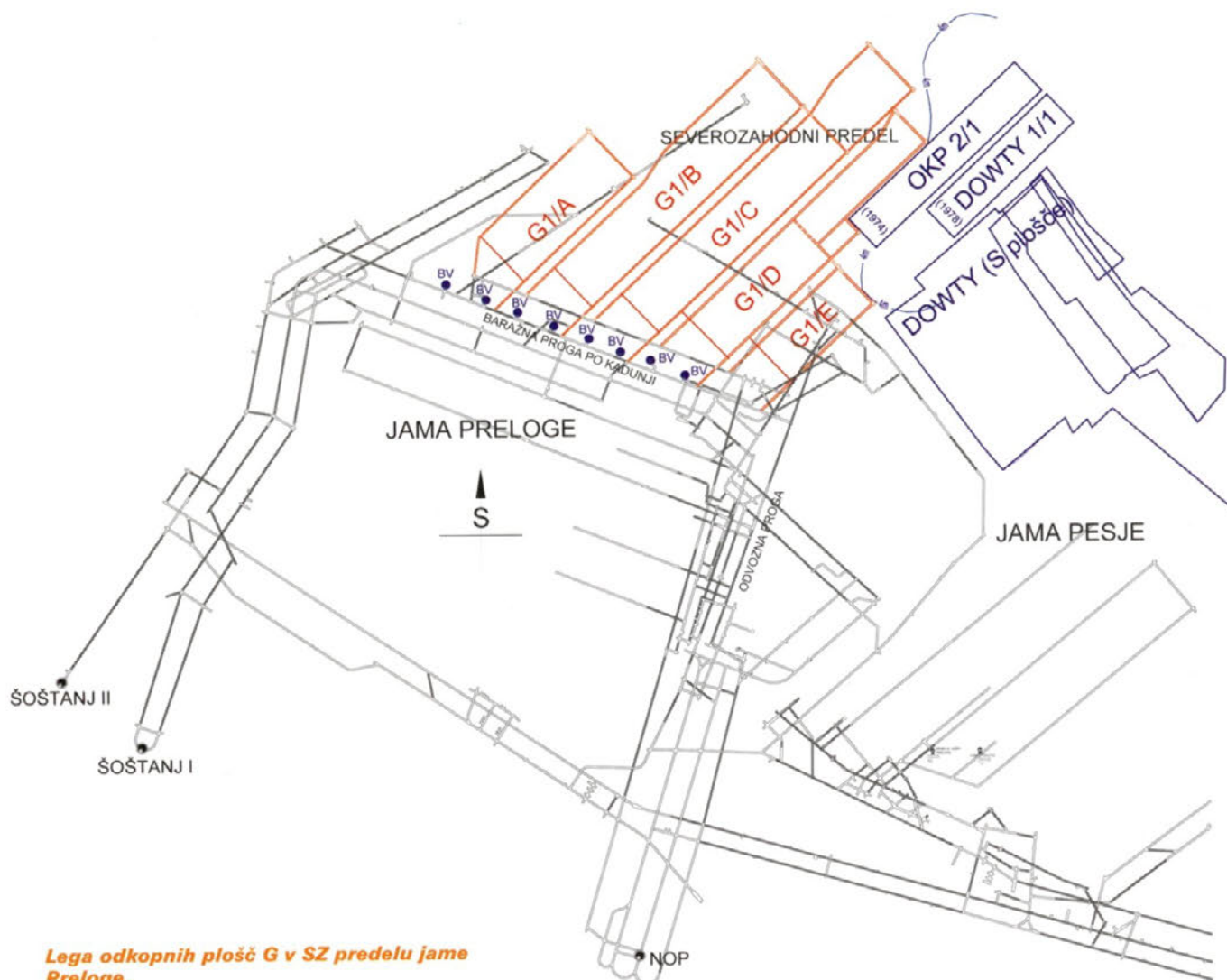
Izdelan je bil tudi geostatistični model krovline, s katerim so bile interpretirane preiskave debelin krovline. Na osnovi podatkov o tlakih, debelini izolacijske plasti, fizikalno-mehanskih

lastnosti premoga in več drugih parametrov je bil izdelan model "Kriterijev varnega odkopavanja pod vodonosnimi plastmi". To je metoda, ki jo še danes uporabljamo za določanje odkopnih višin na vseh območjih, kjer so vodonosniki," je dosedanje aktivnosti pojasnil Mavec.

Odkopavanje bo zahtevno

"Grobe rezultate dolgoletnih raziskav lahko strnemo v ugotovitev, da bodo odkopne razmere zelo zahtevne," pravi **Marijan Lenart**, vodja hidrogeološke službe, in svojo trditev potrjuje z ugotovljenimi značilnostmi območja:

- ✓ sloj premoga leži pod nagibom do 200 promil (v smeri S-J),
- ✓ debelina premoškega sloja je manjša kot v ostalih predelih (od 100 m do nekaj 10 m, manjša se proti obrobju kadunje),

Lega odkopnih plošč G v SZ predelu jame Preloge.

Ocenjeni parametri pri odkopavanju celotnega območja G plošč so:

- ✓ napredki odkopov na prvem nivoju - 3 m/dan,
- ✓ napredki odkopov od drugega nivoja dalje - 5 do 6 m/dan,
- ✓ število odkopnih plošč - 34 na 9 nivojih,
- ✓ proizvodnja - cca 14.100.000 ton,
- ✓ potrebna dolžina izdelanih prog - cca 43.000 m,
- ✓ premog, pridobljen na pripravah - 1.000.000 ton,
- ✓ povprečna kurilna vrednost premoga - 11.1 MJ/kg,
- ✓ normativ izdelave prog - 4.19 m/1000 ton.

Prezračevanje bo potekalo z dveh strani: iz SZ strani po jašku Šoštanj II, iz JV strani pa po jašku NOP. Transport materiala je urejen z VDL po krožnem sistemu, odvoz premoga s posameznih odkopnih plošč pa po odvoznih progah do traka 74 v bražni proggi po kadunji in naprej do traka 73 oziroma po sedanjem odvozu na površje. Prevoz delavcev v obe smeri bo urejen s sedežnico po proggi od jaška NOP

do dostavne proge za G plošče na k.-90, naprej pa na posamezne odkopne plošče z VDL."

Pomembno bo zapolnjevanje za odkopom

Kot je povedal odgovorni vodja projekta SZ in Jama Pesje **Bojan Lajlar**, je za začetek odkopavanja na prvi plošči, to je plošči G1/A, vse pripravljeno, za odkopavanje plošče G1/B in G1/C pa je pripravljen projekt priprave. Vse tri odkopne plošče so z vidika prevoza ljudi in materiala, odvoza premoga, prezračevanja, odvodnjevanja... navezane na sedanje stanje v jami Preloge.

Da smo sposobni začeti odkopavanje v SZ predelu, je bilo treba kontinuirano strokovno delati okoli 20 let, in to na geomehanskem, geološkem in hidrogeološkem področju ter pri projektiranju in razvoju.

"Pri načrtovanju napredovanja pripravnih števil smo upoštevali kriterije pri napredovanju v neznanu pod svežo krovnino in izdelane verifikacijske in odvodnjevalne vrtine. Pri izdelavi pristo-

pnih prog so nam smerne proge služile tudi v raziskovalne namene.

Velikost profila je bila odvisna od namena objekta, gabaritov naprav prevozne in odvozne mehanizacije, vrtnalne opreme, cevovodov...

Glede na razmere in geomehansko presojo razmer je bilo na trasi projektiranih objektov za podpiranje izbrano naslednje podporje: sedemdelni modificirani profil MP2 in osemdelni razširitveni profil RP3. Hitrost napredovanja odkopa pa bo treba prilagoditi plinskemu stanju na odkopu.

Razvoj odkopavanja SZ predela zahteva prilagoditev dosedanjega sistema zaplavljanja jame. Z novo konfiguracijo zaplavnih vodov in postrojenja na površini in v jami bomo oskrbeli jamo z vodno-pepelnimi mešanici s površine prek dveh oskrbovalnih jamskih črpališč. V postopkih priprave in črpanja injektirnih past s površine do jamskih delovišč pa bo treba sedanji tehnološki proces dopolniti in posodobiti."

Premog iz SZ predela potrebujemo

Projekt odkopavanja v SZ predelu so predstavili Božo Špegel, mag. Marjan Kolenc, Bojan Lajlar in Marijan Lenart - od leve.

G1/B in G1/C pa je pripravljen projekt priprave. Vse tri odkopne plošče so z vidika prevoza ljudi in materiala, odvoza premoga, prezračevanja, odvodnjevanja... navezane na sedanje stanje v jami Preloge.

“Pri načrtovanju napredovanja pripravnih številčk smo upoštevali kriterije pri napredovanju v neznanu pod svežo krovino in izdelane verifikacijske in odvodnjevalne vrtine. Pri izdelavi pristopnih prog so nam smerne proge služile tudi v raziskovalne namene.

Velikost profila je bila odvisna od namena objekta, gabaritov naprav prevozne in odvozne mehanizacije, vrtalne opreme, cevovodov...

Glede na razmere in geomehansko presojo razmer je bilo na trasi projektiranih objektov za podpiranje izbrano naslednje podporje: sedemdelni modificirani profil MP2 in osemdelni razširitveni profil RP3. Hitrost napredovanja odkopa pa bo treba prilagoditi plinskemu stanju na odkopu.

Razvoj odkopavanja SZ predela zahteva prilagoditev dosedanjega sistema zaplavljanja jame. Z novo konfiguracijo zaplavnih vodov in postrojenja na površini in v jami bomo oskrbeli jamo z vodno-pepelnimi mešanici s površine prek dveh oskrbovalnih jamskih črpališč. V postopkih priprave in črpanja injektirnih past s površine do jamskih delovišč pa bo treba sedanji tehnološki proces dograditi in posodobiti.”

Premog iz SZ predela potrebujemo

Iz SZ predela jame Preloge v prihodnjih letih pričakujemo torej

proizvodnjo 15 milijonov ton premoga precej dobre kakovosti. Odkopavanje bo potekalo na devetih nivojih in prvi trije nivoji naj bi bili odkopani do leta 2013. Pri tem bo za kvalitetno in varno odkopavanje ter pripravljanje novih etaž pod starimi bistveno zapolnjevanje za odkopom.

Odkopavanje v SZ predelu bo zaradi dolgih transportnih poti materiala in premoga nekoliko dražje kot v drugih jamah, vendar pa je premog iz tega predela za izpolnjevanje dolgoročnega plana Premogovnika Velenje in TE Šoštanj do leta 2023 treba pridobiti.

“Da smo sposobni začeti odkopavanje v SZ predelu, je bilo treba kontinuirano strokovno delati okoli 20 let, in to na geomehanskem, geološkem in hidrogeološkem področju ter pri projektiranju in razvoju.

Ocenjujem, da je to generacijski izziv za tim strokovnjakov, ki je raziskave strokovno zdaj pripeljal do realizacije, to je do začetka varnega odkopavanja premoga v SZ predelu jame Preloge,” poudarja Mavec.

V pripravo odkopavanja v SZ je bilo vložene veliko energije in znanja

Na omejeni okrogli mizi, ki jo je organiziral DIT, so svoj del naloge pri projektu predstavili Božo Špegel, Bojan Lajlar in Marijan Lenart, o opremi, varnostnih ukrepih pri procesu odkopavanja odkopa G1/A, planu obrambe in reševanja, razvojnih

možnostih in izdelavi jamskih prog na drugem nivoju in nižje pa je spregovoril tehnični direktor mag. Marjan Kolenc.

Tako bo premog z G1/A odkopan z opremo Dowty 2S-3150, pri tem bodo posebej upoštevani varnostni ukrepi proti nevarnostim jamskih plinov na odkopu, proti vdoru vode in peska, proti nevarnemu premogovemu prahu, za preprečevanje nastanka ogrevov in samovžiga premoga, nadalje ukrepi, potrebni v primeru stebrih udarov in pri razstreljevanju.

Plan obrambe in reševanja je izdelan po klasični metodi, v primeru nevarnosti pa je predviden umik v višje ležeče prostore proti povratni odkopa. Razvojnih možnosti je več, na vseh pa bo treba intenzivno delati.

Posebej so bile omenjene ažuriranje vhodnih podatkov za kriterije varnega odkopavanja, optimiranje višine etaž, odkopavanja in dolžine odkopov, povečanje dnevnega napredka odkopa, razvoj tehnologije izdelave objektov pri nizkih etažnih višinah, razvoj kontroliranega vodenja nivele te odkopa, zapolnjevanje in utrjevanje.

Vse to so torej bile iztočnice za okroglo mizo, ki jo je vodil direktor Premogovnika dr. Evgen Dervarič in razpravo usmeril v tri sklope: o projektiranju in osnovnih parametrih, pripravi na odkop in odkopavanje ter odvodnjevanje in zapolnjevanje.

Kot je pokazala tudi okrogla miza, je bilo v pripravo odkopavanja vložene veliko energije in znanja, površina je pripravljena, odkopavanje bo res zahtevno, izdelava jamskih prog na drugem nivoju odkopa-

vanja in nižje bo še zahtevnejša, zaradi dolgih transportnih poti materiala in premoga bo proizvodnja dražja kot v drugih jamah, pomembno bo dosledno in učinkovito zapolnjevanje za odkopom, do leta 2015 se bo povečalo Družmirsko jezero, a ta premog je potrebno odkopati in treba ga je odkopati varno, to pa - lahko rečemo - v našem premogovniku znamo in zmoremo.

Diana Janežič, Dragica Marinšek

SZ predel jame Preloge se nahaja pod Gabrškim poljem. Zajeda se v vzhodni del šoštanjskih Goric, vzhodna plošča pa v zahodni breg Ležnja. Smer odkopavanja bo iz severovzhoda proti jugozahodu.

Uprava in sindikat dogovorila plače

Direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič in predsednik sindikata Tomo Lipnik sta 8. maja podpisala dva dogovora o plačni politiki v Premogovniku Velenje.

Prvi dokument govori o politiki plač za leto 2002, pri katerem sta oba podpisnika ugotovila, da je bila lani dogovorjena politika plač tudi spoštovana. Drugi dokument pa je bil dogovor o politiki plač v letu 2003, v katerem so dorečeni vsi indeksi plač za letos in je zato ta dogovor zelo pomemben za obe strani.

"Menim, da je v sedanjih situaciji ta sporazum najboljši, kar smo lahko dosegli, in ocenjujem, da je dogovor korekten," je po podpisu dejal **dr. Evgen Dervarič**, na vprašanje o povečanem obsegu dela v proizvodnji in plačah, ki mu gredo, pa je odgovoril: "Povečanega obsega dela v Premogovniku Velenje letos ne bomo imeli. Imeli pa smo v začetku leta dva nesrečna dogodka - 6. februarja nezgoda v jami Preloge in nato težave z odkopom v jami Pesje. Te težave smo premostili s prerazporeditvijo fronte in delovnih obveznosti.

Res pa je, da smo v zvezi z obema dogodkoma morali uvesti dodatne rdeče sobote. Te sobote smo vključili tudi zaradi dejstva, da smo s HSE podpisali pogodbo o dodatni prodaji 200.000 ton premoga v prvih sedmih mesecih leta."

Dogovor o plačni politiki za leto 2003 je podrobneje predstavil **Tomo Lipnik**: "Dogovor pomeni, da se za določanje višine plač v Premogovniku Velenje upošteva tudi višina dosežene proizvodnje. Pomemben pa je ta dogovor tudi v tem, ker ohranja nivo plač pri osnovni proizvodnji premoga. Ob tem smo se z upravo dogovorili tudi za višino in način izplačila regresa za letni dopust za leto 2003 ter izplačilo nagrade ob 3. juliju, rudarskem prazniku."

Tomo Lipnik je še pojasnil, da je plačno politiko do sedaj urejal aneks h kolektivni pogodbi o produktivnosti, ki smo ga uporabljali od leta 1996 do vključno lani.

"Vendar pa je bil zapisan preveč ohlapno in je bilo tolmačenje njegove vsebine vsakokrat drugačno. Če je bila proizvodnja izjemno nizka, smo plače usklajevali po

2 podnapis: Dogovor o plačah sta podpisala Tomo Lipnik (levo) in dr. Evgen Dervarič (desno)

zakonu o načinu usklajevanja plač v republiki Sloveniji, če pa je bila visoka, nismo izplačevali po aneksu o produktivnosti, ampak nekaj manj. Tako aneks nikoli ni prišel do prave veljave," je dejal predsednik sindikata.

Na vprašanje, kako so potekala pogajanja z vodstvom in ali so sindikalisti z dogovorom zadovoljni, pa je Tomo Lipnik odgovoril: "Pogajanja so bila dolgotrajna in naporna. Če smo prve tri mesece govorili o 36-urnem delavniku, smo sedaj prešli na 38-urni delavnik, ki tudi omogoča to, kar smo se sedaj dogovorili.

Problem je v tem, da bi pri 36-urnem delavniku uprava vztrajala pri zniževanju naših plač za 2 odstotka, kar za sindikat ni bilo sprejemljivo. S tega vidika smo lahko vsekakor zadovoljni. Na vseh nas, sindikatu, zaposlenih, pa je sedaj, da načrtovano proizvodnjo, ki bo višja, kot smo zastavili v začetku leta, uspešno realiziramo."

Dragica Marinšek

Seja nadzornega sveta

12. maja se je sestal Nadzorni svet Premogovnika Velenje, d.d., ki je obravnaval in potrdil letno in konsolidirano poročilo za leto 2002.

Podal je tudi pozitivno stališče k revizijskemu poročilu o poslovanju družbe v letu 2002.

Nadzorni svet je obravnaval še gradivo in predloge sklepov za skupščino Premogovnika Velenje, ki jo bo uprava sklicala za 23. junija 2003.

Na njenem dnevnem redu bo seznanitev skupščine z letnim poročilom.

PROIZVODNJA APRIL 2003

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PROIZVODNJA	243.000	387.000	394.190	151.190	7.190	162,22	101,86	17.139
PRIPRAVE	12.000	12.600	16.210	4.210	3.610	135,08	128,65	705
PREMOGOVNIK	255.000	399.600	410.400	155.400	10.800	160,94	102,70	17.843

TE Šoštanj je zanesljiv partner

1. aprila je direktor TEŠ postal Uroš Rotnik. Je magister strojništva in zaključuje magistrski študij ekonomije. Kot pravi, mu vodenje največjega slovenskega termoenergetskega objekta predstavlja izziv. Ponosen pa je na visoko stopnjo tehnološke opremljenosti in znanja v TEŠ.

Rudar: "V 11 letih delovne dobe na različnih delovnih mestih ste TEŠ dobera spoznali, kako pa jo vidite s položaja prvega moža?"

Rotnik: "Pogled na podjetje, v katerem sem dejansko začel graditi svojo kariero, se bistveno ni spremenil, namreč TEŠ še vedno vidim kot uspešno podjetje in zanesljivega partnerja. Zaradi svojih kapacitet je izredno pomembno tako za Skupino holding Slovenske elektrarne, v okviru katere imamo največjo inštalirano moč za proizvodnjo električne energije, kot za elektroenergetsko oskrbo celotne Slovenije.

V teh 11 letih se je v TEŠ spremenilo ogromno stvari. Pri tem imam v mislih velik tehnični napredek, ki nam omogoča, da sledimo vsem potrebam trga, ob tem pa je treba omeniti vrhunsko znanje zaposlenih, ki je danes, glede na evropske razmere, na zavidljivo visokem nivoju.

Glede na to, da smo sedaj del večje celote (HSE), se je spremenila tudi organizacija podjetja, saj je prisotno še več timskega dela in širše usklajevanje znotraj partnerjev HSE. Osebnost pa lahko rečem, da sem zelo ponosen na zaposlene v TEŠ, ki kot skupek uspešnih posameznikov tvorijo to uspešno organizacijo. Ker mi je bila zaupana naloga, da kot direktor vodim podjetje in kot član vodstvene ekipe usmerjam delo vseh nas, je moje zadovoljstvo toliko večje. Če sem bil prej ponosen predvsem na opravljeno tehnično delo, sem danes ponosen na celotno termoelektrarno."

Rudar: "Kakšna je vizija TEŠ in kako ocenjujete svojo vključenost v HSE?"

Rotnik: "Smo del sistema HSE in naša prvenstvena naloga je, da zagotavljamo zanesljivo in kakovostno električno energijo, kar od nas pričakuje lastnik. Naša vizija je zato komplementarna viziji HSE.

Zagotovo je sodelovanje v Skupini HSE koristno tako za TEŠ kot tudi za druga podjetja v skupini. Vsak pozna svoje delo. Res je, da se kljub najnovejšim tehnologijam cenovno ne moremo meriti z družbami, ki proizvajajo elektriko s pomočjo vodne energije, smo pa zato tisti, ki lahko v vsakem primeru zagotovimo dovolj električne energije in s tem ublažimo nihanja v proizvodnji HSE. Nena zadnje je bil to tudi namen združevanja ponudnikov električne energije.

Ne glede na vremenske in druge razmere lahko proizvedemo dovolj energije za potrebe trga in, seveda, poskrbimo, da je njena cena zaradi tega tudi tržno zanimiva.

Ker imamo največjo inštalirano moč (745 MW) med družbami v HSE, smo že večkrat pokrivali več kot polovico porabe električne energije v Sloveniji."

Rudar: "Po uveljavitvi sporazuma med NEK in HEP sloni velik del proizvodnje slovenske energije na Šaleški dolini. Kako načrtujete svoje delo za letos in kako sledite dinamiki prilagajanja proizvodnje energije potrebam na trgu?"

Rotnik: "Že v letu 2002 smo proizvedli bistveno več energije kot pretekla leta. V lanskem letu smo po znamenitem letu 1983 imeli drugo največjo proizvodnjo električne energije v zgodovini TEŠ-a. To je rezultat, na katerega smo vsi zaposleni zelo ponosni. Ponosni smo še toliko bolj, ker smo v to vložili veliko dela in vsestranskega odrekanja.

Uroš Rotnik

Lanske rezultate imamo namen letos ponoviti in prepričan sem, da nam bo to tudi uspelo.

Tako kot v letu 2002 pričakujemo tudi letos določena nihanja v proizvodnji, kar pa je povezano s tem, da skrbimo za uravnoteženo proizvodnjo HSE."

Rudar: "Kakšno je vaše sodelovanje z vodstvom Premogovnika Velenje in kako ocenjujete to podjetje?"

Rotnik: "Podjetji sta tesno povezani tako poslovno kot tudi na širšem družbeno socialnem nivoju. Verjamem, da je bilo poslovanje med družbama v preteklosti zmeraj korektno in ne vidim nobenih razlogov, da ne bo tako tudi v prihodnje. Brez dvoma gre za visoko stopnjo soodvisnosti.

O Premogovniku Velenje pa bi rekel le to, da je občudovanja vredno podjetje, ki uspešno kljubuje neizprosnim zakonitostim trga. Čeprav je bilo o težavnem delu rudarjev prelitega ogromno črnih in izrečenih veliko besed, ne bo odveč, če na tem mestu izrazim tudi svoje osebno spoštovanje do ljudi, ki to delo opravljajo. Rudarstvo ostaja ena izmed gospodarskih panog, kjer je zaslužek trdo prigraran, zato je pomembno, da so zaposleni med seboj še bolj povezani, kot je to normalno v drugih podjetjih."

Rudar: "TEŠ bo kmalu – po sedanjih načrtih - stopila v zadnje desetletje svojega delovanja. Kakšno delovanje blokov in razvoj TEŠ načrtujete v tem času?"

Rotnik: "Vsi upamo, da nikoli ne bi srečali konca, pa vendar se ta za obstoječe bloke bliža, zato moramo biti dobro pripravljeni nanj. Trudimo se, da bi z dodatnimi posegi in tako imenovanimi revitalizacijami posameznih blokov, poleg potrebne ekološke usklajenosti, podaljšali njihovo dobo trajanja še do sprejemljivih ekonomskih kazalcev."

Dosegli smo, da bodo glede na sedanje poznavanje razmer prvi trije bloki nemoteno delovali do leta 2012, četrti do 2020 in peti do 2025. V tem primeru smo usklajeni tudi s poznano načrtovano proizvodnjo Premogovnika Velenje. Vmesni čas pa že intenzivno izkoriščamo za iskanje novih možnosti o tem, kako bomo delovali in obratovali po preteku dobe trajanja posameznih blokov."

Rudar: "Lani ste v TEŠ opravili velik remont bloka 4, letos vas čaka remont bloka 5. Kaj vse boste postorili na tem bloku in kako načrtujete potek del?"

Rotnik: "Ker so bloki v TEŠ stalno na razpolago za vključevanje v sistem elektroenergetske oskrbe, so tudi bistveno bolj obremenjeni, kot je to normalno. To smo ugotovili tudi po primerjavah s termoelektrarnami v Evropi. Tako nam zaradi stalnega obratovanja ali pripravljenosti ostaja manj časa za vzdrževalna dela na napravah, ki včasih delujejo nad svojimi zmoglostmi. Obraba določenih delov je tako večja, kot bi bila sicer pri ustaljeni proizvodnji. Imamo izkušeno ekipo, ki se ukvarja z remontom, zato bomo razpoložljivi čas za redna popravila še bolje izkoristili."

Praviloma naredimo manjši remont na bloku vsake tri leta, na šest let pa opravimo generalni remont. Letos je na vrsti peti blok, čigar remont bo potekal v juliju in avgustu. V tem času bomo temeljito pregledali, obnovili ali zamenjali vse potrebne dele in naprave na kotlovske, turbinske in pomožnem postrojenju in s tem dosegli zanesljivo in varno obratovanje do naslednjega remonta. Med največja dela spada vsekakor zamenjava prašnih gorilnikov, kateri bodo omogočili znižanje dušikovih oksidov pod zakonsko predpisano raven."

Čeprav smo v zadnjih letih naredili ogromno na področju ekologije, kar potrjuje tudi okoljski certifikat ISO 14000, nas v prihodnjih letih čakajo še številni izzivi. Nenzadnje nas čaka tudi vstop v EU."

Rudar: "Kot strojniku je za vas gotovo najpomembnejše brezhibno delovanje strojev, kar je v TEŠ še posebej pomembno. A za vsakim strojem stoji človek. Kako poznate svoje sodelavce, kako ocenjujete njihovo znanje, pripadnost podjetju?"

Rotnik: "Stroji so nedvomno izredno pomembni, kljub vsemu pa je še bolj pomembno, kdo stroj upravlja. Napredek tehnologije nam seveda omogoča stalno nadgradnjo strojev za doseganje večjih izkoristkov, po drugi strani pa to zahteva nova, obsežnejša znanja, ki jih potrebujejo ljudje za njihovo vodenje."

Že dolgo sem v podjetju, poznam zaposlene in njihovo delo, zato lahko trdim, da so ljudje v TEŠ-u homogena

ekipa, ki ima jasne cilje, in to je verjetno razlog, da smo do sedaj vedno uspeli poiskati pravilen odgovor na vsak izziv. Zavedam se, da brez dobrih odnosov in tesnega sodelovanja med zaposlenimi elektrarna ne bi delovala tako brezhibno in ne bi zmogla slediti potrebam slovenskega elektroenergetskega sistema. V zadovoljstvo mi je, da lahko kot direktor vodim takšno ekipo sodelavcev."

Rudar: "Dokaj mladi ste prevzeli zelo odgovorno delo. Kako ste ga zastavili, kakšen je vaš način dela?"

Rotnik: "Izkušnjam in znanju dajem prednost pred starostjo in prepričan sem, da imam obojega dovolj za opravljanje dinamičnega in včasih tudi psihično naporega dela."

V TEŠ-u sem skozi različna delovna mesta dodobra spoznal družbo, svoje znanje pa sem kasneje še dopolnil kot član vodstvene ekipe. Dejstvo je, da razmere na trgu narekujejo nov način funkcioniranja in tudi vodenja podjetja, zato iskreno verjamem, da bo moja "mladost" kvečjemu pripomogla k izpolnitvi vseh zadanih ciljev."

Po naravi sem perfekcionista in verjamem, da je vsak vložen trud nagraden z osebnim zadovoljstvom in rastjo. Nenzadnje pa mora biti vsak posameznik najprej zadovoljen sam s sabo, da so z njim lahko zadovoljni še drugi. Osebno so mi zagotovo v največje zadovoljstvo in pomoč moji številni prijatelji in družina, kjer čutim veliko podporo, razumevanje in potrpežljivost. Iskreno se trudim, da jih ne bi nikoli v celoti izčrpal."

Diana Janežič

Premogovnik Velenje prejel plaketo za odlično opravljeno delo pri HE Plave 2 in Doblar 2

24. aprila, po sedmih letih izgradnje, sta bili priključeni v elektroenergetski sistem dve novi vzporedni hidroelektrarni na Soči, to sta Plave 2 in Doblar 2. Pri njuni izgradnji je sodeloval tudi Premogovnik Velenje, ki je svoje delo odlično opravil.

Mag. Marjan Hudej

Obe HE, ki bosta zagotavljali tako imenovano vršno električno energijo in bosta povečali proizvodnjo električne energije na reki Soči za 35 odstotkov oziroma 106 gigavatnih ur vsako leto, sta bili zahteven naložbeni projekt Soških elektrarn Nova Gorica, ki so ga v celoti uresničili.

Ob tem so, po besedah direktorja Soških elektrarn Vladimirja Gabrijelečiča, najbolj ponosni na to, da sta bili obe elektrarni zgrajeni v načrtovanih rokih in v okviru z naložbenim programom načrtovanih sredstev.

Skupna vrednost naložbe je 105 milijonov evrov. 48 odstotkov naložbe so financirali iz lastnih sredstev Soških elektrarn, preostanek pa s posojilom več tujih bank.

Ponudbo za gradnjo novih elektrarn so v Soških elektrarnah oblikovali že leta 1993, ko so preverjali možnosti za obnovo zdaj že 60 let starih HE Plave in Doblar in ugotovili, da bi bila go-

spodarnejša dograditev vzporednih hidroelektrarn, ki naj bi v največji možni meri uporabljali tudi objekte starih HE, in sicer akumulacijski jezeri, dostopne poti, stikališči...

Utemeljenost naložbenega programa je leto kasneje potrdila revizija švicarskega konzultantskega podjetja Colenco. Sprejem zakona o jamstvu države za najem tujih bančnih posojil pa je bil sklepni korak k začetku uresničevanja ene najpomembnejših elektroenergetskih naložb v Sloveniji v zadnjem obdobju.

Pri uresničevanju zahtevnega projekta za gradnjo HE Plave 2 in Doblar 2 je poleg Soških elektrarn kot naložbenika sodelovala vrsta slovenskih in tujih podjetij, med njimi tudi Premogovnik Velenje. Njegovi strokovnjaki so med letoma 2000 in 2001 opravili injektiranje obeh dovodnih cevi.

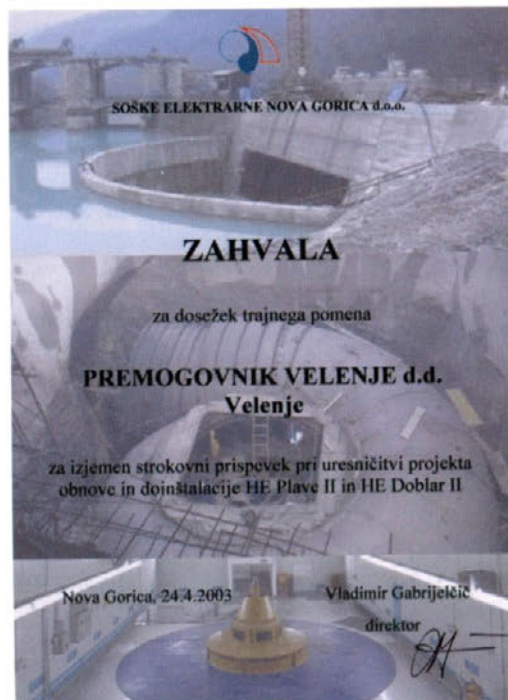
Šlo je za izdelavo dveh tlačnih predorov, ki sta imela premer izkopa skoraj 7 metrov, sedaj pa je njun premer 6,4 metra. Predor Plave 2 je dolg skoraj 6 km, Doblar 2 pa skoraj 4 km.

Sprva so se naši izvajalci srečevali s precejšnjimi dotoki in pritiski vode, kasneje pa so z deli dobro nadaljevali. Z modernim postrojenjem za injektiranje so vtiskali cementno maso za panelno oblogo. Za potrebe omenjenih del so dokupili nekaj opreme in skupaj s partnerji, ki so izvajali dela pri omenjenem projektu, so ugotavljali, da so med najbolj usposobljenimi v Sloveniji za podobna dela.

“V celoti gledano je naše delo potekalo zelo uspešno, saj smo predali objekte brez zamud in reklamacij. Ocenjujem, da je to ena od naših največjih referenc s področja injektiranja podzemnih prostorov,” je dejal mag. Marjan Hudej, direktor Rudarskih gradbenih programov, ki je bil pri omenjenem projektu odgovorni predstavnik Premogovnika Velenje za izpeljavo projekta.

Ob slovesnem zagonu obeh hidroelektrarn so nekateri izvajalci prejeli tudi posebne plakete in zahvale za dobro opravljeno delo. Pomembno priznanje, to je zahvalo za dosežek trajnega pomena, je prejel tudi Premogovnik Velenje oziroma v njegovem imenu mag. Marjan Hudej.

Diana Janežič

Velike spremembe v delovanju elektroenergetskih sistemov

V Portorožu je med 26. in 30. majem potekala šesta konferenca slovenskih elektroenergetikov, ki jo le-ti pripravijo vsake dve leti. Letošnja konferenca je potekala v obdobju velikih sprememb v delovanju elektroenergetskih sistemov in ob novih izzivih.

Reorganizacija slovenskega elektro gospodarstva je zaključena, odprt je notranji in zunanji trg z električno energijo. Slovenija se je že letos uspešno vključila v evropski sistem čezmejnega trgovanja v okviru organizacije ETSO (evropsko združenje upravljavcev prenosnih omrežij) in praktično vstopila v Evropo pred političnim vključevanjem. Strateška lega in sorazmerno močne povezave z zahodno in jugovzhodno Evropo dajeta slovenskemu elektroenergetskemu sistemu še poseben pomen.

“V obdobju, ko smo uvedli trg z električno energijo, smo se veliko naučili. Vpliv trga na obratovanje elektroenergetskega sistema je sicer še vedno zelo velik, kljub temu pa sistem dobro obvladujemo in kvalitetna in zanesljiva oskrba nista bili ogroženi.

Čakajo pa nas zahtevne naloge, saj se bodo pogoji obratovanja že v letu 2004 s ponovno sinhronizacijo jugovzhodne Evrope spremenili. V jugovzhodni Evropi se bo trg z električno energijo odprl čez dobro leto, skupaj z enotnim sistemom čezmejnega trgovanja. Vsa ta dogajanja zahtevajo novo strategijo razvoja, nova pravila, boljše vzdrževanje elektroenergetskega sistema, nove tehnološke rešitve in nenadajne nove proizvodne, prenosne in distribucijske objekte,” je ob konferenci poudaril predsednik Slovenskega komiteja CIGRE mag. Vekoslav Korošec.

Trg z električno energijo s ključnim ciljem za ustvarjanje profita je v svetu v določeni meri zaustavil razvoj in gradnjo novih proizvodnih, prenosnih in distribucijskih objektov in zmanjšal zanesljivost preskrbe. Nova organiziranost je usmerjena le v ozke podjetniške cilje in ni več pravih skrbnikov sistema, ki bi morali razmišljati strateško, dolgoročno in upoštevati širši narodno-gospodarski vidik.

Lani smo v Sloveniji zabeležili rekordno rast porabe električne energije 7 odstotkov in tudi letos bo rast višja od načrtovane. Če se bo ta trend nadaljeval in ne bomo uspeli zgraditi dovolj hitro novih objektov, bo naša odvisnost od uvoza preseгла kritično mejo, omejitev pa bodo tudi v prenosnem in distribucijskem omrežju.

HSE odprl predstavništvo v Beogradu

Holding Slovenske elektrarne (HSE), največji slovenski proizvajalec in dobavitelj električne energije, je 15. maja v Poslovnem centru Beograd odprl svoje predstavništvo.

Gre za enega v seriji strateških ciljev holdinga, povezanih z internacionalizacijo poslovanja ter stalno tržno rastjo. Za doseganje tega cilja HSE že od ustanovitve, 26. julija 2001, intenzivno išče poslovne partnerje v območju Alpe – Adria ter se vključuje v mednarodne trgovalne tokove.

Na tujih trgih HSE že danes proda več kot 20 odstotkov električne energije. Velik del je izvozi v Avstrijo in Italijo, kjer je aprila letos ustanovil tudi hčerinsko družbo HSE Italia, z namenom prodora na zahodna tržišča.

HSE sodeluje tudi na leipziškem EEX-u ter se pripravlja na nastop na novoustanovljeni avstrijski borzi električne energije EXAA, začenja pa se tudi njegovo uveljavljanje na področju JV Evrope.

Ti trgi so za HSE pomembni iz več razlogov. Ne le zaradi tesne vpetosti slovenskega elektroenergetskega sistema v nekdanji skupni sistem, temveč zaradi vse bolj intenzivnega gospodarskega povezovanja, kjer je Beograd pomembno regionalno središče. Tudi med elektroenergetskimi trgi nekdanje skupne države je zaradi geostrateškega položaja, razvitosti elektroenergetskega sistema, znanja in izkušenj ter članstva v UCTE srbski trg gotovo zelo pomemben ter kot takšen za HSE predstavlja velik potencial na eni in izziv na drugi strani.

Odprtje predstavništva HSE v Beogradu je torej prvi korak k širitvi družbe na trge JV Evrope. Njegove dejavnosti bodo segale na naslednja področja:

✓ podpora trgovanju z električno energijo,

- ✓ raziskave možnosti zakupa ali nakupa proizvodnih zmogljivosti in drugih možnosti investiranja,
- ✓ organiziranje in ponujanje prodaje svetovalskih in izvajalskih storitev HSE s področja delovanja trga z električno energijo, rudarstva ter hidro- in termoenergetike,
- ✓ raziskave možnosti poslovanja na drugih energetskih področjih, kot so npr. nafta, plin, toplotna energija
- ✓ ter raziskave možnosti ustanavljanja hčerinskih ali solastniških podjetij, s katerimi bi lahko uresničevali osnovne strateške usmeritve HSE.

Mag. Drago Fabijan, generalni direktor HSE, je ob odprtju predstavništva v Beogradu povedal, da si mora HSE za dolgoročno zadovoljevanje potreb svojih ključnih javnosti – lastnikov, kupcev in zaposlenih – prizadevati za nenehno iskanje priložnosti za rast in širitev – kadrovske, tehnološke, strokovno in geografsko.

“Naša razvojna strategija je naravnana v skladu s sodobnimi trendi, ki jih narekuje razvoj elektrogospodarstva. Tako se bo poslovanje HSE v prihodnje odvijalo predvsem na področju energetskih in okoljskih dejavnosti, za vzpostavitev družbe, ki bo v vseh pogledih konkurenčna velikim, mednarodnim družbam.

Internationalizacija poslovanja je pri tem sredstvo, ki nam zagotavlja na eni strani pridobivanje in na drugi strani prenašanje izkušenj, znanj in zmogljivosti. Odprtje predstavništva v Beogradu je za HSE pomemben korak in prepričan sem, da imata slovensko in srbsko elektrogospodarstvo vse možnosti, da v JV regiji postaneta partnerja in zaveznika,” je poudaril mag. Fabijan.

Petja Rijavec

Kje in kako graditi objekte

Društvo inženirjev in tehnikov je 17. aprila pripravilo predavanje s predstavitvijo dveh zakonov: zakona o graditvi objektov in zakona o urejanju prostora. Predavala sta Roman Lebar in Ivan Leban z Inženirske zbornice Slovenije.

V uvodu je **Roman Lebar**, univ. dipl. inženir kemije, poudaril, da sta oba zakona med seboj povezana, da pa se njuna vsebina dotika tako strokovnjakov s področja gradnje objektov in urejanja prostora kot tudi občanov.

Oba zakona sta bila sprejeta novembra 2002, Inženirska zbornica Slovenije (IZS) kot strokovno združenje inženirjev pa je lahko svoja mnenja in pripombe k obema zakonoma dajala šele od junija 2001 dalje. Zakonodajalec pa je upošteval le malo pripomb strokovne javnosti. Popolna uporaba zakonov v praksi še ni zaživela oziroma je otežena, ker še niso sprejeti podzakonski akti.

Zakon o graditvi objektov je predstavil Roman Lebar in poudaril, da ta zakon ureja pogoje za graditev objektov, določa obvezne lastnosti objektov, inšpekcijsko nadzorstvo ter vsa dejanja pri gradnji objektov.

Zakon ureja področja investicij, projektiranja, gradnje, nadzora in revizije pri gradnji in od teh področij sta novi področji investicij in revizije. Vsi objekti morajo biti skladni s prostorskimi akti, zanesljivi in evidentirani, kar je novost v tej zakonodaji. Novost zakona je tudi, da mora biti poleg vseh zahtev v objekt omogočen dostop oviranim osebam.

Zakon o urejanju prostora je predstavil **Ivan Leban**, univ. dipl. inženir elektrotehnike. Kot je dejal, je novi zakon združil in nadomestil več starih zakonov, ureja pa tisti del tega področja, ki je v pristojnosti države. Med novostmi zakona je omenil opustitev izraza lokacijsko dovoljenje, saj sedaj bodoči graditelj potrebuje le gradbeno dovoljenje, za katerega so postopki pridobivanja olajšani, novi

Obsežno in zahtevno vsebino obeh zakonov sta skušala predstaviti Roman Lebar (levo) in Ivan Leban (desno).

zakon tudi ne pozna več termina prigravitve del. Začetek projektiranja objekta in pridobivanja gradbenega dovoljenja je lokacijska informacija, ki jo za objekte na lokalnem nivoju daje upravna enota.

Ivan Leban je dodal še nekaj podatkov v zvezi z zakonom o graditvi objektov. Definicija objekta po zakonu je stavba ali inženirski gradbeni objekt z vso opremo, pomembno pa je, da mora objekt ves čas izpolnjevati zahtevo, da je usposobljen za namen, za katerega je zgrajen, urejen.

Pojasnil je tudi veljavnost zakona o graditvi objektov za rudarstvo. Ta zakon ne ureja zadev oziroma objektov, ki se tičejo raziskovanja, eksploatacije in zapiranja rudnika oziroma premogovnika.

Osnova načrtovanja objekta je določitev zahtevnosti objekta in po njej so objekti zahtevni, manj zahtevni in enostavni. Za slednje je podrobneje predstavil postopke pridobivanja

dovoljenj in vključene osebe za gradnjo, za vzdrževalna dela ter termina sprememba namembnosti objekta in rekonstrukcija.

Predavatelja sta za oba zakona dejala, da sta bila dobrodošla in zelo potrebna pri nadomestitvi zastarele prejšnje zakonodaje. A ob tem sta poudarjala tudi nedorečenost in neživljenjskost mnogih členov obeh zakonov. Zakonodajalec je premalo upošteval pripombe stroke, ki pa je – roko na srce – tudi razdrobljena in neenotna. Tako na področju zagotavljanja interesa pri urejanju prostora in graditvi objektov delujeta dve zbornici: Zbornica za arhitekturo in prostor in že omenjena Inženirska zbornica.

Dodatno težavo pri uporabi obeh zakonov predstavlja že omenjeno pomanjkanje podzakonskih aktov, zato je pred izvedbo določil zakonov v praksi še veliko neznanj.

Diana Janežič

Pomagaj tistemu, ki je pomoči potreben

Med 8. in 15. majem je bil teden Rdečega križa in preteklo je tudi 140 let od ustanovitve svetovne organizacije RK. Velenjsko območno združenje RK je obletnico zabeležilo 12. maja s svečano sejo.

Seja je bila v skupščinski dvorani Mestne občine Velenje, udeležili pa so se je poleg aktivistov in vodstva območnega združenja Rdečega križa še novi predsednik RKS prim. dr. Janez Remškar ter župan MO Velenje Srečko Meh in podžupan Bojan Kontič.

Uvod v svečanost so naredile učenke OŠ Gorica z nekaj pesmimi in recitacijo Kosovska devojka, ki govori o nesebični pomoči neznanega dekleta ranjenim vojakom.

“Naj se sliši še tako čudno, se v vsaki vojni rojeva tudi veliko dobrih stvari. Ena takšnih je svetovna organizacija Rdečega križa,” se je na pripoved o Kosovski devojki navezal predsednik OZ RK Velenje **Jože Medved** v nagovoru zbranim. “Preden je obstajala, so se vojskujoče strani v vojni dogovorile o pomoči ranjencem in ubitim in ta dogovor tudi izvajale. A vojne so postajale vedno hujše, vpletale v boje vse več ljudi, ne le vojakov, tudi civiliste, zato je bila prostovoljna pomoč posameznikov premalo.

Po hudi bitki pri Soferinu v Italiji se je porodila ideja o organiziranju pomoči ljudem na bojnem polju in leta 1863 je bilo v Ženevi, v Švici ustanovljeno Društvo za pomoč ranjencem. Za svoj znak je sprejelo obrnjeno švicarsko zastavo – rdeči križ na belem polju.”

Pod parolo *Inter arma caritas* (Imejte v vojni usmiljenje) so se leta 1864 zbrali predstavniki 16 držav in zakoličili temelje humanitarnega prava v tako imenovani 1. ženevski konvenciji o pomoči ranjencem in zaščiti sanitetnega osebja na bojnem polju. Ta konvencija še velja, do danes pa so bile sprejete še tri. Vse štiri so bile leta 1949, po drugi svetovni vojni, obnovljene pod novim geslom: *S humanostjo k miru*.

Slovenija je postala članica Rdečega križa leta 1866 v sklopu Avstro-Ogrske in ostala njena članica v vseh državnih oblikah. Slovenski Rdeči križ s samostojno organizacijo in nalogami pa je bil ustanovljen leta 1944 v Beli Krajini in tako bomo drugo leto proslavili 60 let RKS. Po vojni se je RKS organiziral v okviru Rdečega križa Jugoslavije in v njej deloval avtonomno do leta 1991, ko je Slovenija razglasila svojo samostojnost in suverenost.

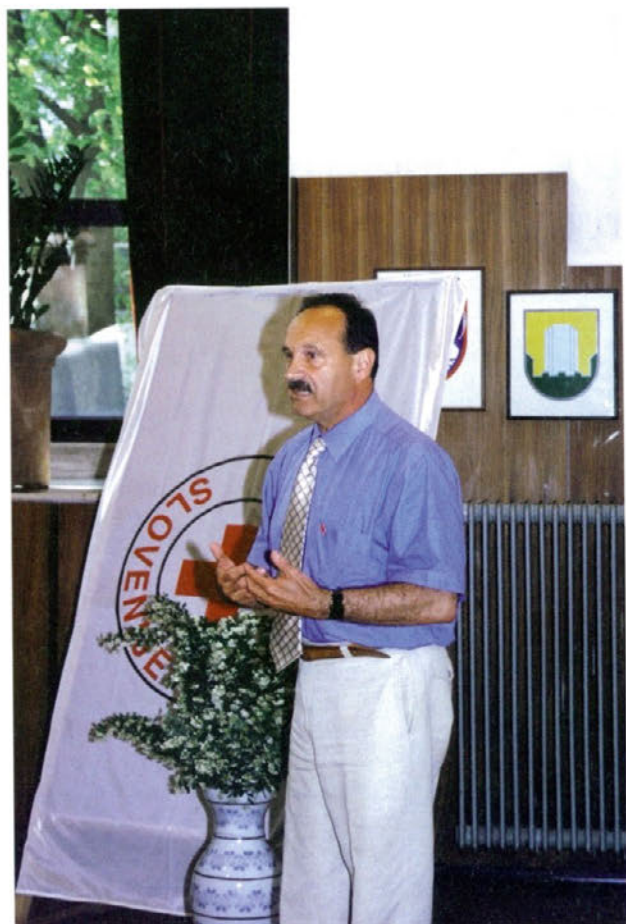
Rdeči križ Slovenije je neodvisna, nevladna, humanitarna organizacija nacionalnega pomena, ki na območju Repu-

blike Slovenije deluje v skladu z Ženevskimi konvencijami, s sklepi mednarodnih konferenc Rdečega križa, na podlagi Zakona o RKS in Zakona o društvih, v skladu z drugimi predpisi ter Statutom RKS.

Rdeči križ Slovenije je sestavni del mednarodnega gibanja RK in kot enakopravni član sodeluje v okviru Mednarodnega odbora RK in Mednarodne federacije RK in Rdečega polmeseča, ki imata sedež v Ženevi in delujeta po temeljnih načelih gibanja, ki so: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost, univerzalnost.

“Lani je na našo organizacijo padla senca, a le na njeno vodstvo, ki si je vzelo preveč oblasti. Nič pa ne more izničiti ogromno opravljenega dela aktivistov. Po 140 letih svetovnega Rdečega križa, skoraj šestdesetih letih samostojnega delovanja v Sloveniji in po petdesetih letih prostovoljnega krvodajalstva ste vsi člani RKS in aktivisti lahko ponosni na opravljeno delo. Marsikdo se je lani vprašal: ‘Zakaj bi bil član RK? Zakaj sem še vedno član RK?’ Vprašanje ni potrebno. Odgovor je v našem poslanstvu: Pomagaj tistemu, ki je pomoči potreben,” je poudaril Jože Medved, ki je član in aktivist RKS 40 let.

Na svečani seji so simbolično sprejeli med člane RKS župana in podžupana MO Velenje, ki po besedah Jožeta Medveda stalno podpirata delovanje OZ RK in njegove akcije. Oba sta v zahvali za priznanje poudarila pomen socialnega čuta do ljudi, ki so kakorkoli prikrajšani. “Tudi v MO Velenje se socialne razlike večajo in biti bomo morali še bolj aktivni na socialnem področju, tako pri gradnji socialnih in neprofitnih stanovanj, v različnih oblikah pomoči občanom, s

Aktivistke in aktiviste RK je pozdravil novi predsednik dr. Janez Remškar.

spodbujanjem prostovoljnega dela,” je dejal **Srečko Meh** in se zahvalil vsem aktivistom RK za neprecenljiv prispevek pri pomoči soljudem, za ure prostovoljnega dela, vsem krvodajalcem pa za darovanje krvi.

Ob koncu seje je zbrane pozdravil tudi novi predsednik RKS prim. dr. **Janez Remškar**, ki je dejal, da RKS nikoli ni bil v krizi in ob tolikšni množici ljudi, ki imajo voljo, da pomagajo človeku, tudi ne more biti. “Križa je bila le v vodstvu naše organizacije, ki pa je sedaj postavljena na nove temelje. Osnovne naloge RKS ostajajo na področju zdravstva, sociale in humanitarnosti. Vsa področja sorazmerno dobro delajo, a vedno se da narediti še več, predvsem pa je vsemu našemu delu treba dati več duha, človečnosti,” je poudaril dr. Remškar.

Diana Janežič

Kraljevska igra v štiridesetih oblikah in materialih

Nasproti si stojijo Turki in Benečani, Španci in Indijanci, faraoni, Napoleon s svojo vojsko, črnški bojovniki iz Kameruna, ruske babuške, ruska mornarica, graščaki iz Heidelberga, planšarji, kralji s Škotske, cirkusanti z Malte... Kdo bo zmagal? Beli ali črni?

Cilka Dimec - Žerdin

V tej šahovski partiji nihče. Gre namreč za razstavo štiridesetih šahovskih figur in črno-belih desk, last Cilke Dimec Žerdin, ki bo do oktobra na ogled v Črni garderobi Muzeja premogovništva Slovenije.

Cilka Dimec Žerdin o svoji veliki šahovski zbirki pravi: "Prvi šah sem si kupila sama. To je bilo leta 1958, ko je na medconskem turnirju v Portorožu postal Robert Fišer vele mojster. Leto 1960 pa štejem za začetek nastajanja svoje dragocene šahovske zbirke.

V šoli sem imela učiteljico Marijo Kolkoljevo, ki je tudi šahirala, predvsem pa rada potovala. Tako mi je s svoje poti po Egiptu prinesla šahovsko garnituro iz slonove kosti in prekrasno škatlo z intarzijo. Darila sem se tako razveselila, da je s pokloni nadaljevala. Šahe mi je prinašala z raznih držav sveta vse do današnjih dni. Dobivala sem jih za rojstne dni, ob raznih jubilejih, novem letu... Kmalu so se ji pridružili moji bratje, prijatelji, Zveza društev "Sožitje", Šahovsko društvo Gornja Radgona in nastala je zbirka 75 šahovskih garnitur iz mnogih držav vseh celin."

Od milnega kamna do jantarja, od faraonov do Disneya

Nekatere šahovske garniture so uni-katne in dragocene, druge pa so zanimive le po idejah in oblikovanju. Med njimi so figure iz oniksa, jantarja, indijskega in afriškega lesa, sandalovine, ebenovine, marmorja, bron,

porcelana, slonove kosti, milnega kamna, kovine, vijakov, hrastovega lesa, litine, glin in plastike. Prav na razstavi se je omenjenim materialom pridružil še šahovski komplet iz lignita, ki ga je Cilka Dimec Žerdin izdelal Alojz Kričej, član Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje.

Za otroke so zanimive figure iz Disneya, Vojna zvezd, Simpsoni, Gospodar prstanov in še kaj.

Posebno dragocen je državni šah Hrvaške, ki je osem kg težak. Figure simbolizirajo hrvaško zgodovino, škatla pa je obrobljena s filigranskimi elementi.

Cilka Dimec Žerdin, upokojena ravnateljica Osnovne šole dr. Janka Šle-bingerja v Gornji Radgoni, sicer pa po poklicu defektologinja, se je s šahovsko igro spoznala na začetku druge svetovne vojne in do današnjih dni je ostala njeno najljubše razvedrilo. "Leta 1941 je majhen kartonski šah z vtičnicami prinesel v našo hišo ravnatelj Križman, ki je služboval na Doljni Bistrici. Baje so ta šah izdelali v vojnem ujetništvu ob razpadu Stare Jugoslavije.

Ves čas druge svetovne vojne smo v Črenšovcih šahirali. Z maminim bratom Tjašem sva naučila igrati

Po črno-sivih poljih so se premikali člani pihalnega orkestra in učenci ŠCV.

okoliške fante, ki so postali navdušeni šahisti. Šahirati sem naučila svoje brate in sestre, ki so igrali na doma izdelanih šahovnicah in s figurami, izrezanimi iz papirja ter pobarvanimi z vodenimi barvicami. Še iz testa so jih oblikovali. Kaj bi dala, da bi imela v svoji zbirki šah iz tiste dobe!" pripoveduje Dimec Žerdinova, ki že 62 let zna igrati šah in si s to bogato miselno igro bistri um tudi v tretjem življenjskem obdobju.

Zelo je hvaležna Muzeju premogovništva Slovenije, ki je v letu, ko uvajamo šah kot fakultativni predmet v osnovne šole, z igro živega šaha, razstavo šahovskih garnitur, izdajo šahovskih razglednic ter šahovske zgi-banke, namenil pomenu šaha posebej veliko pozornost.

Remi z živimi šahovskimi figurami

Šahovska razstava je bila v muzeju odprta 24. aprila, zvečer, uro pred odprtjem pa je bila na kotalkališču odigrana šahovska partija z živimi figurami. Beli so bili učenci Poklicne in tehniške rudarske šole Šolskega centra Velenje, črni pa člani Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje. Igro belih je vodil Georg Mohr, šahovski vele mojster od leta 1997, črnih pa Boris Brešar, član Šahovskega kluba Velenje.

Georg Mohr je slovenski reprezentant od leta 1991. Njegovi največji uspehi so povezani z ekipnim šahom; je sedemkratni državni prvak z ŽŠK Maribor, dvakrat je s slovensko reprezentanco osvojil četrto mesto na evropskih prvenstvih in sedmo mesto na olimpijadi leta 2000 v Carigradu. Leta 2001 je na evropskem prvenstvu v Leonu (Španija) osvojil bronasto kolajno. Je zmagovalec več kot stotih eno- in večdnevni turnirjev doma in po svetu.

V zadnjih letih se posveča tudi trenerskemu in publicističnemu delu. Je eden od trenerjev slovenskih mladinskih reprezentanc in glavni urednik slovenskih šahovskih revij Šahovska Misel in Šahovski Vestnik.

Partijo živega šaha si je na kotalkališču ogledalo malo ljudi, a takšna prireditev bi ob boljšem oglaševanju in boljši organizaciji lahko bila prijetna popestritev dogajanja v Velenju. Organizatorji in nastopajoči so partijo vzeli kot popularizacijo šaha in nekoliko drugačen, a zelo zanimiv uvod v odprtje razstave. Da ne bi bilo zamere, sta voditelja igre izbrala partijo, ki se konča z remijem.

Diana Janežič

Podzemni muzej si je ogledalo že 100.000 obiskovalcev

Učenci osnovne šole Vrh nad Laškim so malo vraževerni in 13. v mesecu neradi potujejo. A nanoslo je, da so morali ravno 13. maja na ekskurzijo v Muzej premogovništva Slovenije. In izplačalo se jim je.

Trije od 39-članske skupine učencev od 1. do 4. razreda so bili jubilejni obiskovalci muzeja.

Dejan Jurgel je izlekel markico, označeno s številko 99.999, **Rok Tauser** je bil 100.000. obiskovalec in **Samanta Cvibovšek** deset tisoč prva. Kot nagrade je celotna skupina dobila brezplačni ogled Muzeja na Velenjskem gradu, ki ga vodi Kulturni center Ivan Napotnik, predavanje inštituta ERICo Velenje o varovanju okolja in sladoled v hotelu Paka ter ogled Muzeja Vrbovec, muzeja gozdarstva in lesarstva v Nazarjah.

Presenečenje in navdušenje učencev in učiteljic je bilo popolno. Učenci imajo tako zagotovljene ekskurzije za nekaj časa, na sladoled pa so se odpravili kar isti dan po ogledu muzeja premogovništva.

Zadovoljni so bili tudi v Muzeju premogovništva Slovenije, saj so obisk 100.000 gostov zabeležili v le štirih letih delovanja in ta dan štejejo za pomembno prelomnico. "Ko smo ugotovili, da se bo okrogla številka obiskovalcev 'zgodila' med obiskom šolarjev, smo se odločili za nagrade, ki jim bodo pomagale razumeti učno snov, hkrati pa smo s tem naredili promocijo turistične ponudbe Šaleške doline in okolice, da bi vanjo privabili še več gostov od blizu in daleč," je dejal **Peter Pušnik**, vodja muzeja.

Obiskovalci v muzeju imajo kaj videti. Podzemni del muzeja je opremljen z zvočnimi in svetlobnimi efekti, multimedijsko zgodbo imajo prevedeno v 5 jezikov, podzemlje pa si lahko ogledajo tudi invalidi na vozičkih. Posebne

Učenci OŠ Vrh nad Laškim so iz muzeja odšli polni zanimivih vtisov in srečni zaradi nagrad.

atrakcije za goste so vožnja z originalnim jamskim dvigalom 160 metrov pod zemljo, vožnja z jamskim vlakom in transportnim trakom, pa tudi rudarska malica, ki jo pojedjo v podzemlju.

Muzej je v štirih letih delovanja prejel številna priznanja doma in v tujini, posebej pa so ponosni na nagrado Evropskega muzejskega foruma leta 2001. Prava nagrada zanje pa so obiskovalci, ki jih je največ iz Slovenije, a narašča tudi število tujcev in jih je med vsemi že 9 odstotkov. Največ obiskovalcev pride v muzej v skupinah, prevladujejo pa skupine odraslih.

Diana Janežič

Je lahko tudi invalid tržno zanimiv za delodajalce?

Evropska unija je leto 2003 razglasila za Evropsko leto invalidov. Pod okriljem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve bo tudi v Sloveniji letos v invalidskih organizacijah potekalo veliko različnih oblik ozaveščanja družbe o pravicah in položaju invalidov.

Tako je Medobčinsko društvo delovnih invalidov Celje 20. maja organiziralo javno tribuno z naslovom "Je lahko tudi invalid tržno zanimiv za delodajalce?" Udeležili so se je tudi predstavniki aktiva invalidov in strokovnih služb Premogovnika Velenje.

V letu invalidov naj bi se razmahnile razprave o ukrepih za zagotavljanje enakih možnosti za invalide, okrepilo sodelovanje med vsemi partnerji - vlado, privatnim sektorjem, nevladnimi organizacijami, invalidi, delodajalci -, opozarjalo na prispevek invalidov k razvoju družbe ter na različne oblike diskriminacije invalidov.

Ena izmed vsebin, ki naj bi ji v letu 2003 namenili posebno pozornost, je zaposlovanje invalidov. Cveto Uršič in Marjan Kroflič v predgovoru k slovenski izdaji Kodeksa o ravnanju z invalidnostjo na delovnem mestu, ki ga je izdala mednarodna organizacija za delo ILO, opozarjata na madridsko deklaracijo, v kateri je zaposlovanje izpostavljeno kot ključ za socialno vključenost človeka: *"Posebej si je treba prizadevati za povečanje možnosti za zaposlovanje invalidov, prvenstveno na odprtem delu trga. To je eden izmed pomembnih načinov bojevanja zoper izključevanje invalidov iz družbe in omogočanje njihovega neodvisnega življenja ter večjega dostojanstva."*

Madridska deklaracija hkrati opozarja na pomembno vlogo delodajalcev, ki morajo več storiti za to, da se invalidi pri njih zaposlijo, ohranijo zaposlitev in napredujejo v njej ter da svoje programe in izdelke oblikujejo tako, da so dostopni invalidom. Delodajalci morajo prevetriti notranje ukrepe in pravila tako, da ne bi omejevali invalidov pri uresničevanju njihove pravice do enakih možnosti.

Po oceni Svetovne zdravstvene organizacije je 10 odstotkov svetovne po-

pulacije ali 610 milijonov ljudi invalidnih. V Evropi je 37 milijonov invalidov, v Sloveniji več kot 160.000. Stopnje nezaposlenosti invalidov so zelo različne, od 13 odstotkov v Veliki Britaniji, kar je dvakrat toliko kot med zdravo populacijo, 18 odstotkov v Nemčiji, do 80 odstotkov in več v mnogih državah v razvoju.

V Sloveniji je bilo maja 2002 po podatkih Urada za invalide 168.755 oseb s statusom invalida, kar je 8,48 odstotkov vseh prebivalcev. Največ, 140.000, je delovnih invalidov. Podatki ne vključujejo vseh invalidov, saj velik del invalidnih oseb nima priznane statusa invalida, ampak le stopnjo telesne okvare, kar pomeni, da so nekatere vrste invalidnosti zunaj zakonodaje in državne skrbi.

Nezaposlenost invalidov je v Sloveniji več kot 20-odstotna. Spodbudno je, da se je v Sloveniji lani zaposlilo 949 invalidov, kar je 8,6 odstotka več kot v letu 2001, in letos v januarju in februarju 148 ali 5 odstotkov več kot v enakem obdobju lani.

Manj spodbudno pa je, da je več kot polovica invalidov brez strokovne izobrazbe, da jih je velik del že socialno ogroženih in nenazadnje, da se invalidi zaradi počasnega spreminjanja javne podobe o njih počutijo odrinjene na rob družbe. Stališča javnosti do invalidov so toga, zavrta ali celo napačna in družba še vedno sprejema invalidnost kot eno od oblik drugačnosti, zaradi česar je razdalja med "zdravimi" in "prizadetimi" včasih zelo velika.

MDDI Celje

ZSSS za boljši položaj delovnih invalidov

Zveza delovnih invalidov Slovenije je 28. aprila skupaj s štirimi reprezentativnimi sindikati - ZSSS, Konfederacijo sindikatov Pergam, Konfederacijo sindikatov 90 Slovenije ter Konfederacijo novih sindikatov Slovenije Neodvisnost podpisala smernice za delovanje sindikatov v zvezi z zaposlenimi invalidi.

Dokument temelji na Kodeksu ravnanja z invalidnostjo na delovnem mestu, ki ga je leta 2002 izdala Mednarodna organizacija dela. S smernicami naj bi spodbujali enake možnosti zaposlovanja in usposabljanja invalidnih delavcev. Njihova vsebina se zavzema za vzpostavitev humanih odnosov na delovnem mestu in krepitev solidarnosti med delavci, še posebej med delovnimi invalidi.

Kot je v izjavi za javnost zapisal **Miran Krajnc**, predsednik ZDIS, so delovni invalidi zaradi vedno večjih zahtev proizvodnje in hkrati svoje zmanjšane zmožnosti za delo potrebni realnih oblik zaščite. To na eni strani izvzema lažno solidarnost, šikaniranje na delovnih mestih, nerazumevanje zaščitnikov delavskih pravic, na drugi strani pa pretirano zaščito delovnih invalidov, kar ne prispeva k vključenosti invalidov v delovni proces.

Podpis smernic med ZDIS in ZSSS je smiselno vezan prav na leto 2003, ki ga je Evropska unija razglasila za Evropsko leto invalidov. S svojo dejavnostjo želijo v obeh organizacijah ozaveščati družbo o pravicah invalidov in dati poudarek zagotovitvi enakih možnosti za invalide.

Med realnostjo in irealnostjo

Tako je zadnjo samostojno razstavo mag. Ivana Kolarja poimenovala umetnostna zgodovinarica Milena Koren Božiček, ki je ob tej priložnosti zapisala tudi: "Vsaka slika je neka modifikacija Kolarjevih osebnih doživetij, hitrih sprememb, interesov, razmišljanj in povezovanj o pomenu predstavitve na slikarski ploskvi."

Umetnik se z njo povsem strinja. "Tu vmes – med realnostjo in irealnostjo – niha moje slikarstvo. Nekatere oblike so realne, vse več pa je simbolnih. V ateljeju se nagibam predvsem k irealnemu, abstrakciji, iščem nov izraz, raziskujem nove tehnike, se ukvarjam z detajli..."

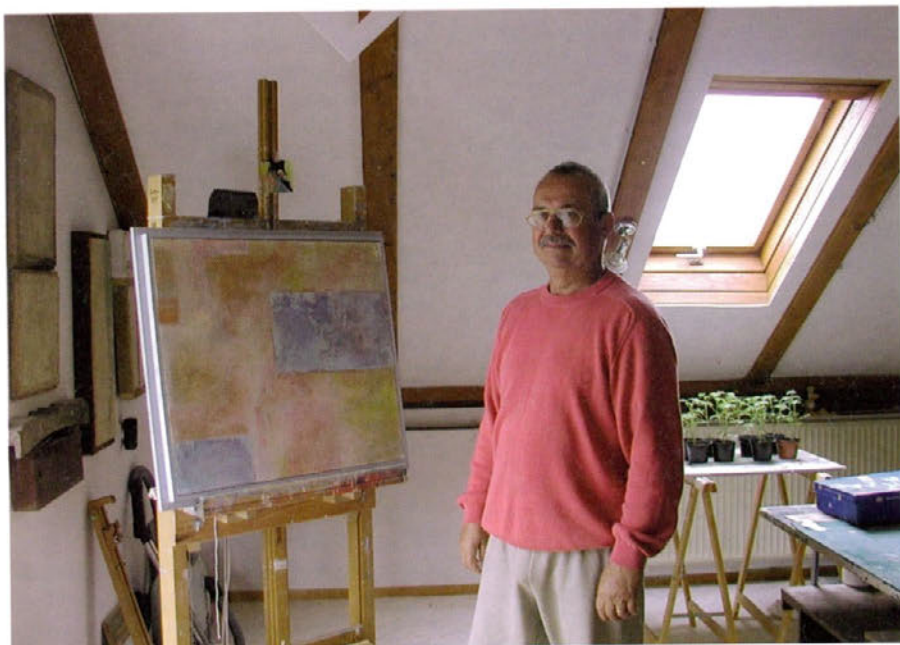
Ko grem v kolonijo, slikam drugače. Realistične motive iščem v naravi, v pokrajini, v stavbarstvu in naši arhitekturni dediščini."

Ivan Kolar je upokojeni magister gozdarstva. Sam sicer pravi, da ni v pokoju, ampak da je le zamenjal poklic.

Postal je slikar. Na svoji pestri službeni poti – med drugim je bil načelnik za gospodarstvo in podpredsednik izvršnega sveta občine Velenje ter vodja gojenja in varstva gozdov v Nazarjah - se je za nekaj let ustavil tudi v velenjskem premogovniku. Bil je vodja službe rudarskih škod.

V ta čas segajo tudi njegovi slikarski začetki. Prvi koraki Kolarjevega likovnega ustvarjanja so sicer povezani z žalostnim dogodkom. Ivan Kolar je skiciral nagrobnik za svojega prijatelja, ki je umrl v prometni nesreči. Skice je videl njegov sodelavec Leopold Robar, danes obračunski tehnik v obratu Proizvodnja v Premogovniku Velenje, ki se ukvarja s kiparstvom. Takoj je prepoznal talent in Ivana povabil na tečaj, ki ga je takrat organiziralo Društvo šaleških likovnikov. Tečaj je vodil prof. dr. Jožef Muhovič, predavatelj na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost.

Bilo je leto 1983. In od takrat Ivan Kolar čopiča ni nikoli več odložil, vsaj za daljši čas ne. Slika torej že dvajset let. V akvarelu se je izpopolnjeval pri akademskem kiparju Lojzetu Zavolovšku, svoje likovno znanje je dopolnjeval na mnogih delavnicah, ki jih prireja Zveza kulturnih organizacij

Slovenije in Društvo šaleških likovnikov.

Nanj sta poleg prof. Muhoviča vplivala predvsem še akademska slikarja Tone Rački in Duško Fišer. V zadnjem času je Kolar reden gost različnih slikarskih kolonij v tujini in doma. Na eni od njih je nastala tudi slika Pokljuka, za katero ga je Zveza likovnih društev Slovenije lani nagradila z Zlato paletu, najvišjim priznanjem v amaterskem slikarstvu.

Mag. Kolar ima za sabo že več kot sedemdeset skupinskih in dvanajst samostojnih razstav, njegove slike so lepšale tudi slovenski parlament in Cankarjev dom.

Mnogi Ivana Kolarja morda bolj kot po njegovih slikah poznate kot dolgoletnega člana Rudarskega okteta. Tudi pri petju je vztrajal polnih dvajset let.

Rudarski oktet mu je pomenil veliko. Ob petju je doživel ogromno lepega, čeprav je bilo to udejstvovanje hkrati tudi velika obveza.

Naj vas na ogled slik Ivana Kolarja povabimo z besedami Jožefa Matijeviča, umetnostnega zgodovinarja in muzejskega svetovalca, ki vas lahko prepričajo, da je razstava vredna ogleda: "Umetniška izpoved Ivana Kolarja temelji na odličnem poznavanju likovnih zakonitosti in estetskih načel, v kompozicijski pretehtanosti in, kar je najpomembnejše, na izrednem, z dolgoletnimi izkušnjami pridobljenem občutku za barvno skladnost, ki ga lahko poseduje samo resnično dober poznavalec narave in okolja."

Razstava likovnih del mag. Ivana Kolarja bo v prostorih Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje na ogled od **junija do septembra**. Odrli jo bodo **5. junija, ob svetovnem dnevu okolja, vsak delovni dan med 8. in 16. uro.**

Vabljeni!

Mojca Ževart

Gašenje požara pri vzdrževalnih delih (3/4)

Vzdrževalna dela, ki se izvajajo v poslovnih ali proizvodnih prostorih in pri katerih se uporablja odprt ogenj, nastajajo visoka temperatura, iskrenje, vnetljivi ali eksplozivni hlapi itd., so potencialni viri nastanka požara.

Vsa ta dela se lahko brez požarne in drugih nevarnosti opravljajo na za to posebej urejenih delovnih mestih. Izven takih delovnih mest pa so te aktivnosti lahko vzrok za nastanek požara. Če se ta dela izvajajo na delovnih mestih, ki niso posebej urejena, je treba poleg drugih varstvenih zahtev zagotoviti tudi požarno stražo.

Požarna straža se deli na aktivnosti pred, med in po opravljenih delih. Izvajalci požarne straže morajo biti v postopek vključeni pravočasno. Med pripravo na vzdrževalna dela si delovno območje ogledajo, seznanijo se z vrsto delovnih opravil in tehnološkimi postopki ter vplivi na okolico. Na podlagi ugotovljenih dejstev se predvidi odstranitev gorljivih materialov ali njihova zaščita. Izvajalec požarne straže se mora primerno opremiti z gasilno in zaščitno opremo za primer izbruha požara. Ocenita se količina potrebne gasilnega sredstva in število gasilcev.

Požar je treba najprej preprečiti

Kot smo omenili, so potrebni pri vzdrževalnih delih predvsem ukrepi za preprečevanje nastanka požara. Izvajalec požarne straže mora že pred začetkom del potrditi, da so izvedeni vsi možni zaščitni ukrepi in o nevarnosti nastanka požara poučiti tudi izvajalca del. Požarna straža se mora že pred izvajanjem del nujno pripraviti na najneugodnejšo možno situacijo.

Pri izvajanju vzdrževalnih del izvajalec požarne straže opravlja natančno predpisana dela. To ni pomočnik varilca, delavec, ki prenaša ali dostavlja potreben material, polagalec izolacij, itd.

Izvajalec požarne straže v primerni zaščitni obliki in s primernimi gasilnimi sredstvi in sredstvi zvez opazuje potek delovnega postopka in opazuje njegove vplive na okolico. Pri vseh nepredvidenih spremembah ustavi delo in s hladilnim ali dušilnim sredstvom ohladi okolico delovnega mesta na ustrezno temperaturo.

Pri izvajanju omenjenih del **visoka temperatura** neposredno vpliva na materiale okrog delovnega mesta, s sevalno toploto pa lahko tudi na elemente, ki so nekje v ozadju.

Primer 1

Pri varjenju je ob varjencu pločevinaste stene za njo zračna zapora in toplotna izolacija (pločevinasta stena, zračna zapora, toplotna izolacija iz stiropora ali podobne gorljive snovi).

Primer 2

Starejše hiše imajo maltni omet na trstiki, pritrjeni na lesen opaž. Za opažem je toplotna izolacija. V glavnem so to objekti pri jašku Škale.

V obeh primerih lahko nastane požar v delno prezračevanem vmesnem prostoru, ki omogoča počasno nepopolno gorenje, ter nepredvideno smer širjenja požara. V takšnih primerih se najprej pojavijo strupeni plini, ki lahko iz vmesnega prostora uhajajo na zelo nepredvidljivih mestih, daleč stran od mesta požara.

Takšni požari največkrat tlijo zelo počasi in izbruhnejo šele nekaj ur po vnetju. Na začetku je te požare zaradi zaprtosti prostora možno gasiti z dušenjem, in sicer z dovajanjem dušilnega plina ali srednje teže pene. V vseh kasnejših stanjih pa se takšni požari gasijo z enostranskim odpiranjem dvojnih stropov, sten ali tlakov ter hlajenjem področja požara.

Vzroki za požar: prah, gorljive, vnetljive tekočine, plini

Nevarnost pri vzdrževalnih delih predstavlja tudi **prah** na mestu izvajanja del, v praznih prostorih sestavljenih stropov, za omarami itd. Nevarne so predvsem večje električne omare, ki zaradi elektromagnetnega polja privlačijo prah ali pa prašne delce vsrkajo prek lastnih prezračevalnih naprav.

Nevarni so široki konstrukcijski deli in drugi nedostopni prostori, ki se zaprašijo zaradi tehnološkega postopka in že dalj časa niso bili očiščeni.

Pri takšnih požarih največkrat pride do manjše prašne eksplozije, ki praviloma povzroči paniko in vžig gorljivih materialov v omari ali za njo. Zaradi povečevanja upornosti in s tem segrevanja se nato lahko požar prenese tudi na drugo mesto v prostoru ali celo izven prostora.

Tudi v teh primerih se požari gasijo predvsem z dušenjem in hlajenjem s plinastim gasilnim sredstvom ali prahom. Za preprečevanje takih požarov je treba pred začetkom del odstraniti prah z izpihovanjem ali odsesavanjem.

Prah je tudi v drugih primerih največkrat vzrok za nastanek požara. Prašni delci namreč zaradi svoje majhne prostornine in velike površine za vžig potrebujejo zelo malo toplotne energije. Večja plast prahu pa to energijo akumulira dalj časa. Ob spremembi razmer (prepih, zmanjšanje vlažnosti, dvig prahu, itd.) lahko pride do požara.

Nevarnosti pri vzdrževalnih delih predstavljajo tudi **gorljive tekočine in plini**. Cečovode, v katerih so gorljive tekočine ali plini in peljejo mimo vzdrževalnih del, zapremo in jih izpraznimo.

Ne smemo pa pozabiti, da ti cečovodi niso prazni, ampak so v njih hlapi tekočin in plinov, ki se mešajo z zrakom. Tako lahko z njihovim segrevanjem povzročimo eksplozijo, zaradi katere lahko pride do porušitve konstrukcije in do prenosa požara na drug del objekta. V večini primerov pride tudi do poškodb izvajalcev. Zato je pred izvajanjem del treba izpraznjeni cečovod napolniti z inertnim plinom in stalno kontrolirati segrevanje cečovodov.

Nevarnost povzročajo tudi **vnetljive tekočine**, razlite po tleh ali po nosilni konstrukciji. V tem primerih je treba to področje prekriti z dušilnim sredstvom, npr. s peno ali gasilnim prahom, seveda če teh snovi ni možno odstraniti.

Zelo nevarni so posegi, ko je treba vzdrževalna dela zaradi tehnološkega postopka izvajati na napravah, v katerih so večje količine vnetljivih tekočin. V teh

Zelo nevarni so posegi, ko je treba vzdrževalna dela izvajati na napravah, v katerih so večje količine vnetljivih tekočin.

primerih je nujna predhodna kvalitetna analiza stanja, ki mora obsegati vse potrebne informacije o lastnostih vnetljivih tekočin in o razporeditvi tekočin po napravi. Na podlagi teh parametrov se izdela natančen scenarij umika izvajalcev del kot tudi taktičen način gašenja.

Zelo pomemben je tudi podatek, kako je tekočina v stroju ali napravi razporejena, saj to neposredno vpliva na količino gasilnih sredstev, število gasilcev in način gašenja. Če je na primer tekočina razporejena okoli stroja, so potrebni vsaj trije ali štiri gasilci, pa čeprav tekočine ni veliko.

Pri vzdrževalnih delih in uporabi vnetljivih tekočin, kot so, na primer, razredčila za barve ali vnetljive tekočine za čiščenje v tehnološkem postopku, je mnogokrat problem sočasnega dela na istem prostoru. Ta dela so v večini primerov neuskklajena in tudi delavci niso seznanjeni o posameznih tehnoloških postopkih. Tako lahko zelo hitro pride do vžiga ali tudi eksplozije. Pleskar ima, na primer, odprto razredčilo, monter pa z rezalko reže železo ali vari. Ni treba posebej poudariti, do kakšne nesreče lahko pride.

Pri vzdrževalnih delih se mnogokrat pozabi na **odpadne materiale**. Pri neurejenih proizvodnih procesih so različni odpadki med seboj pomešani. Za vzdrževalno delo je najnevarnejše, če so med negorljivimi odpadki odloženi gorljivi odpadki (kot so krpe za čiščenje, po možnosti napojene z olji ali drugimi lahko vnetljivimi tekočinami, gorljiva embalaža itd.). V teh primerih pride do požara skoraj vedno po koncu del ali do kopičenja strupenih plinov zaradi pre-majhnega dovoda zraka.

Glede na zahteve izvajane postopka pa moramo seveda pri vzdrževalnih delih **prezračevati** mesta izvajanja del. Prezračevanje je lahko naravno ali umetno. Umetno je izvedeno s prisilnim dovodom svežega zraka ali pa s prisilnim odvodom onesnaženega zraka. V vseh primerih moramo paziti, da prezračevanje ne napeljemo v drug, ne prezračevan prostor, v bližino, kjer so uskladiščeni ali vgrajeni vnetljivi materiali itd.

Zelo pogosto se za prezračevanje uporabljajo kar obstoječe prezračevalne naprave. Ker so te v normalnem obratovanju namenjene drugačni uporabi ali pa delovanju v drugačnih razmerah, je pred uporabo treba preveriti, čemu so namenjene, kam so napeljane in v kakšnem stanju so. Zanima nas predvsem, kakšne so notranje površine, ali so nastale ob delovanju gorljive obloge (npr. maščobe, prašne obloge, obloge gorljivih delcev, niti ali celo krpe). Te obloge so potencialni povzročitelji požara že ob zelo majhni iskri ali majhni dovedeni toplotni energiji. Zato takšne prezračevalne naprave med vzdrževalnimi deli ne smemo uporabljati in morajo biti izklopljene in po možnosti zaščitene pred vplivom tehnološkega postopka.

Glede na omenjeno problematiko, je najpogosteje potrebno lastno prezračevanje in to naravno z odpiranjem oken ali z namenskimi odprtini. Če to ni izvedljivo, se lahko izvede prisilno prezračevanje. Seveda pa moramo pri postopkih, kjer se proizvajajo vnetljivi ali

eksplozivni hlapi, upoštevati gorljivost plinov in območja nevarnosti.

Najpogosteje se vzdrževalna dela izvajajo v kratkih časovnih obdobjih. Istočasno se izvaja več del, ki niso požarno nevarna (na primer lakiranje, polaganje toplotne izolacije). Če pa so v kombinaciji z drugimi postopki, lahko kaj hitro pride do požara. Zato mora biti izvajalec požarne straže seznanjen z vsemi tehnološkimi postopki, ki se v tem času odvijajo. Velika nevarnost zadnjega časa so psihološki pritiski na izvajalce del z zahtevo po skrajševanju časa vzdrževalnih del. Pri takih psiholoških pritiskih pride največkrat do nesreče in požarov.

Gašenje je treba načrtovati

Za uspešno gašenje požarov pri vzdrževalnih delih je treba upoštevati zgoraj navedena dejstva. Na podlagi ocen se določijo: vrsta gasilnika, količina gasilnega sredstva, število gasilcev in drugih delavcev, ki izvajajo vzdrževalna dela, vrsta potrebnih reševalnih ukrepov, postopek gašenja, dela, ki jih mora izvesti posameznik, postopek alarmiranja v primeru požara.

Vrsto gasilnega sredstva določimo glede na gorljivo snov na mestu vzdrževalnih del. Pomembna je vrsta opreme v prostoru, v katerem se izvajajo vzdrževalna dela. Vemo, da z gašenjem z vodo zaradi polivanja naprav okoli požara lahko povzročimo veliko škodo. Pri uporabi ABC prahu lahko povzročimo zamašitev in uničenje naprav, ki so občutljive na prah. Pri gašenju s CO₂ pride do trenutnih nizkih temperatur (do -73°C).

Glede na vse povedano, je pred izvajanjem požarne straže priporočljivo dobiti podatke o opremi in napravah na mestu izvajanja vzdrževalnih del. Pomembno je tudi, da se s strokovnjaki posvetujemo o vplivu gasilnega sredstva na kemično sestavo materiala, ki je v bližini (razne kemikalije itd.).

Pri določanju **količine gasilnega sredstva** moramo upoštevati potrebno rezervo, da ne bi prišlo do nepredvidenega širjenja požara. Količina gasilnega sredstva ni odvisna samo od količine gorljive snovi, ampak tudi od njene razporeditve po prostoru. Pri količini moramo upoštevati tudi velikost posamezne naprave. Določiti moramo na primer število ročnikov, če uporabljamo vodo, in število gasilnikov, če uporabljamo ročne gasilnike.

Glede na omenjene primere lahko določimo dve gasilni napravi S-50 ali 11 gasilnih naprav S-9 ali primerno količino S-6. Pri vseh imamo približno enako količino gasilnega sredstva, vendar nam vsaka od teh kombinacij omogoča različne taktične načine gašenja.

Tako kot določimo vrsto in količino gasilnega sredstva, določimo glede na taktični pristop tudi **število gasilcev**. Šte-

valo gasilcev je odvisno tudi od taktičnega pristopa, ki ga predvidi vodja požarne straže: ali bomo izvedli en napad z večjo gasilno napravo ali več napadov z majhnimi gasilnimi napravami. Število gasilcev je odvisno tudi od časa trajanja del, s tem pa so povezane menjave požarnih straž.

Določimo tudi gasilce, ki bodo izvajali kontrolne obhode po okolici objekta. Določimo njihovo zaščitno obleko in reševalno opremo.

Pred izvajanjem požarne straže je treba določiti **reševalne ukrepe**, kot so evakuacijske poti izvajalcev vzdrževalnih del, postopki reševanja in evakuacije (posebej primerno, če se dela na raztegljivih lestvah ali na prenosnih ali prevoznih delovnih odrih).

Poveljevanje in vodenje gašenja in reševanja ob nastanku požara prevzame vodja požarne straže ali gasilec, ki požarno stražo izvaja. Za posamezno predvideno delo pri reševanju se lahko določijo tudi delavci, ki so dela izvajali. Pomembno je, da so pred začetkom del vsi prisotni poučeni o posameznih postopkih, ki se bodo izvajali v primeru požara. Določi se tudi vrstni red aktiviranja reševalnih in gasilnih enot ter vseh odgovornih.

Pri alarmiranju je treba določiti stopnje alarmiranja glede na obseg požara ali nesreče in pri vsaki stopnji določiti obseg alarmiranja.

Pri izvajanju požarnih straž se vedno upošteva najneugodnejša možnost: da požara ne bomo mogli pogasiti. Za tak primer moramo izdelati taktični načrt, kako zadržati požar na mestu nastanka in predvideti ukrepe do prihoda gasilskih in reševalnih ekip.

Po proučitvi vseh faz in postopkov izdela izvajalec požarne straže **načrt gašenja in reševanja** s točno določenimi nalogami posameznika, ki izvaja posamezno požarno stražo.

Skoraj vsi podatki, ki jih izvajalec požarne straže potrebuje za izdelavo načrta gašenja in reševanja, so v požarnem načrtu posameznega dela objekta.

Pri izvajanju vzdrževalnih del se poleg zgoraj opisanih nevarnosti v praksi pojavijo še mnogi drugi problemi, ki pa jih mora izvajalec požarne straže reševati postopno in preudarno, od primera do primera.

Poudaril bi tudi, da je strošek požarne straže pri celotni investiciji sorazmerno majhen in je v večini primerov manjši od enega odstotka celotne investicije. Če upoštevamo škodo, ki lahko nastane ob požaru in posredno tudi izgubo delovnih mest ali pa celo propad podjetja v primeru večjega požara, strošek požarne straže ni vreden niti omembe.

V prihodnji številki: Predpisi, standardi in smernice, ki določajo požarno varnost pri vzdrževalnih delih.

Milorad Šikman, SVD PV

Strošek požarne straže pri celotni investiciji sorazmerno majhen.

Naše jezero

... Da bi še bolj zadovoljili velenjskega rudarja, je velenjska "Svoboda" skupno z upravo rudnika sklenila urediti prostor okoli velenjskega jezera (danes Škalsko jezero, op. ur.), na njem zgraditi primeren hotel, kjer se bo naš rudar lahko našel s svojimi tovariši, ne samo na zadahli številki pod zemljo, temveč tudi v prostih urah, kjer se bosta ob solidni postrežbi in čistem zraku lahko pogovarjala o vseh tegobah in mučnih dneh, ne samo o polnih huntih premoega in akordih, temveč tudi o vseh ostalih vprašanjih, o katerih pogovor teče veliko lepše ob čaši domačega mošta kot ob brleči rudarski svetilki v zaprašeni jami.

Delovna žena bo želela izkoristiti čas drugače: v prijetnem naslonjalu ob jezeru bo ob ročnem delu čuvala vajino deco, ki bo capljala ob vodi, gradila kolače in gradove iz peska, se učila plavanja pod vodstvom posebnih učiteljev in si s telovadbo in igrami na soncu in svežem zraku nabirala zdravja z utrjevanjem telesa. Za tebe in tvojo družino je zgrajeno vse to, na tvojo srečo misli naša domovina, da ne boš životartil v vlažnih beznicah in zakotnih krčmah. Pridi med nas, da bomo složni tudi v veselju, prav tako, kot smo složni tudi pri delu.

Pusto in samotno je bilo velenjsko jezero v letih po osvoboditvi. Vodne ptice so imele tu svoj paradiž, divje se je razraščala narava ob zadostni vlagi, bogati ribji zarod je tu in tam preplašila vitka belouška. Mirno tišino so motili le koraki rudarjev, ki so iz bližnjih vasi mimo jezera hodili na delo...

... Glasno so zapele lopate, zamolklo so odmevali udarci krampov, buldožer je nenehno prepeval svojo pesem. Po ožganih telesih je tekkel znoj, napenjale so se mišice, trume so prihajale v popoldanskih urah na prostovoljno delo in odhajale pozno zvečer. Zazijali so dolgi kanali, v katerih so se kot neskončne kače vile vo-

dovodne cevi, buldožer je z gigantsko močjo prerival cele gore ilovnate zemlje, zasipal močvirja in jezera, pridne roke so kopale in zasipavale, čistile grmovje in podirale drevesa. Nastale so velike koristne površine, na katere je pridna roka velenjskega rudarja pod spretno in zrelo zamislijo direktorja rudnika postavila okusno in lepo opremljeno zgradbo in jo prešerno nazval "velenjski hotel".

Čeprav notranjost zgradbe ne dosega razkošja, kot bi ga človek pričakoval po razkošnem nazivu "hotel", je vendar za velenjske prilike lepo urejena in bo koristno služila svojemu namenu. Namenjena je v prvi vrsti oddihu velenjskega rudarja in njegove družine, kjer bo lahko užival ob prostih urah po delu in preživljal proste dni svojega dopusta...

... Prostor pred hotelom so pridne roke splanirale in ga namenile športu: tenis, košarka, odbojka, tek, skakanje – s tem se bo tu na soncu in svežem zraku ukvarjala delavska mladina, ki je doslej te športe pogrešala ali pa gojila posamič na neprimernih prostorih. Takoj pa moramo poudariti, da s tem, kar gledamo danes, delo še ni dokončano. Velenjski kolektiv čakajo

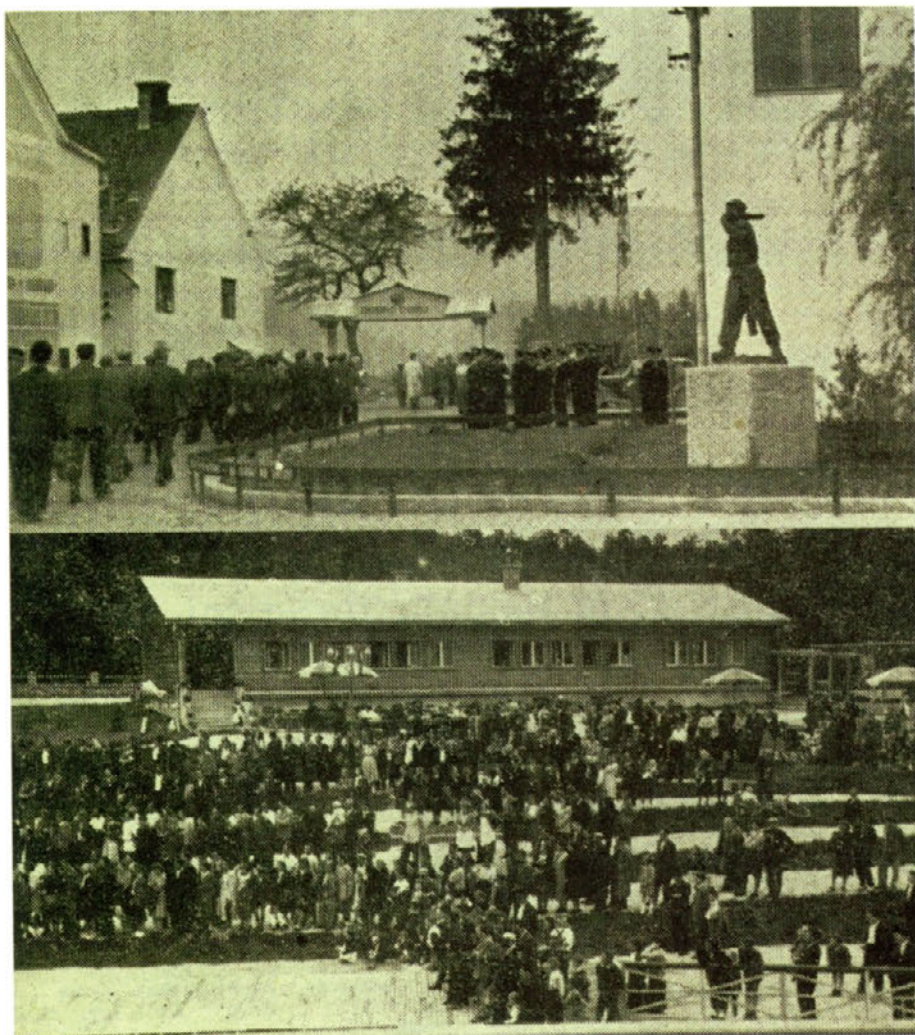
še ogromne naloge. Tu ob jezeru namerava zgraditi še primeren stadion za lahko atletiko, telovadbo in nogomet, saj so velenjski nogometaši že doslej dokazali, da so vredni takega prostora s tem, da so se v zadnjem prvenstvenem tekmovanju plasirali na prvo mesto mariborske nogometne podzveze...

... Na samem jezeru je urejeno kopaljšče za neplavalce (otroke) in za izvežbane kopalce. Tudi kopaljšče bo treba še izpopolnjevati, ko se bodo s časom pokazale nadaljnje potrebe. Oživeli bodo bregovi, po katerih bomo gledali od sonca zagorela telesa naše mladine in namesto enakomernega regljanja žab se bo razlegal veseli smeh naših najmlajših. Sonce, zrak in voda bosta pomagala zdravemu rodu in novi kulturni dom sredi delavskega novega naselja bo gradil novega socialističnega človeka, ki bo hvaležen današnjemu rodu za ves trud in napor, da mu je ustvaril možnost telesnega in duhovnega izpopolnjevanja na tako bogat način, ki mu lahko zavidajo večji industrijski centri, kot je Velenje...

Vrabič, Velenjski rudar, 10. junija 1953

Kupujte razglednice
 »VELENJSKO JEZERO« in
 »ZANIMIVOSTI VELENJA«
 Dobite jih v paviljonu
 »TRAFIKA« na veseličnem prostoru!

Prirečajte nedeljske izlete na Velenjsko jezero!
 KRASNO KOPALIŠČE, PLAZA,
 ODLIČNA RESTAVRACIJA, OB
 SOBOTAH IN NEDELJAH PLES
 NA TERASI OB JEZERU

Rudnik Velenje je dobil svojo lepo obliko

Vsi se spominjamo, kako je izgledalo na rudniku pred nekaj leti. Nehigienska kopalnica, razne barake itd. V kratkem času pa je postalo na rudniku vse bolj prijazno, vse bolj lepo, tako da človek res z veseljem hodi po rudniku. Zgradili smo novo cesto, zeleni park, novo kopalnico, sedaj pa bomo gradili še novo lamparno. Vidimo torej, da prej v kapitalistični družbi ni bilo mogoče dolgo vrsto let dati rudarju to, kar mu je dala v kratkem času naša socialistična skupnost.

Zavedati pa se moramo, da si ustvarjamo boljšo bodočnost sami in da je treba paziti na že pridobljene dobrine. Imamo pa še vedno ljudi, ki ne znajo ali nočejo paziti na stvari, ki so naša skupna last.

Poglejmo malo v našo kopalnico. Vsi vemo, koliko je ta lepa stavba stala, ali zaradi nekaterih brezvestnih ljudi ne bo dolgo ostala lepa ter bo treba zopet denarja za njeno olepšanje. Dogajajo se primeri, da mečejo nekateri razne predmete v školjke stranišč in s tem povzročajo stalne okvare na njih. Dalje mečejo po lepo lakiranih klopeh v kopalnici verige, pojavili so se tudi tatovi raznih sifonov in vijakov, ki so jih nosili domov. Ti tovariši še danes ne razumejo, da so kradli skupnosti ne rudniku. Nekateri kljub opozorilom obtežujejo obešalnike z raznimi železnimi premeti in ne pomislijo, da lahko povzročijo smrtno nesrečo sotovariša, ki bi lahko nastala, če bi mu to padlo na glavo.

Nekateri tovariši se ne držijo snage na straniščih. Vse tiste, ki ne pazijo na skupno imovino, je treba stalno opozarjati in jih odvracati od takega dejanja. Kadar se bomo vsi zavedali, da je treba vsako stvar temeljito paziti, takrat bo naše podjetje postalo še lepše in močnejše na gospodarskem polju.

Lojze, Velenjski rudar, 10. junija 1953

Gibanje prebivalstva

V času od 1. 5. do 31. 5. 1953 so bila na območju ljudskega odbora mestne občine Velenje zaznamovana naslednja

ROJSTVA

Rodile so: Terezija Drev, 23 let, gospodinja, Stara vas – Marijo; Marija Arlič, 28 let, gospodinja, Škale – Marijo; Katarina Končnik, 32 let, gospodinja, Pesje – Cvetko; Terezija Časl, 21 let, uslužbenka, Velenje – Antona; Marija Golčman, 28 let, gospodinja, Cirkovce – Ivana; Kristina Skok, 22 let, gospodinja, Pesje – Darinko; Cecilija Borobnik, 30 let, gospodinja, Plešivec – Zofko; Rozalija Ocepek, 37 let, gospodinja, Cirkovce – Vladota; Justina Javornik, 27 let, gospodinja, Paka – Jožico; Ana Škoflek, 30 let, gospodinja, Pesje – Milana, Marija Lešnik, 22 let, trgovska pomočnica – Stanislava; Angela Šifer, 29 let, gospodinja, Preloge – Vilija; Terezija Pustinek, 45 let, kmetica, Silova – Ivana; Kristina Oštir, 31 let, gospodinja, Šalek – Vekoslava; Marija Marot, 18 let, gospodinja, Plešivec – Marijo.

SMRTI

Umrli so: Brigita Kaligaro, 1 mesec, otrok, Pesje; Justina Grejan, 40 let, gospodinska pomočnica, Kavče; Antonija Močilnik, 62 let, kmetica, Cirkovce; Franc Friškovec, 70 let, kmet, Plešivec; Ana Jan, 74 let, prevžitkarka, Škale; Marija Skaza, 46 let, gospodinja, Paka-Selo.

POROKE

Poročili so se: Krajnc Viktor, delavec, z Grudnik Alojzijo, poljedelsko delavko; Verdelj Ciril, natak, s Skaza Miro, gospodinsko pomočnico; Jezernik Rudolf, zidar, s Pust Gabrijelo, gospodinsko pomočnico; Kočvar Leopold, kapetan JLA, z Rudnik Erno, medicinskim tehnikom; Čekon Jože, električar, z Miklavžina Jožico, gospodinsko pomočnico, Juvan Ferdo, zidar, s Hribar Vero, poljedelsko delavko; Kereži Franjo, vodovodni instalater, z Bistrovic Marijo, gospodinsko pomočnico; Rogan Franc, tesar, z Oštir Štefko, mezdnim knjigovodjo; Jelen Karel, ključavničar, z Dobelšek Marijano, krojaško pomočnico.

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 2003/2004

PREMOGOVNIK VELENJE

Naziv poklica	Trajanje izobraževanja v letih	Število štipendij
univ. dipl. inž. rudarstva in geotehnologije	4	1
rudarski tehnik	4	15
rudar	3	15
univ. dipl. inž. elektrotehnike – avtomatika	4,5	1
elektrotehnik energetik - jamski	4	2
elektrotehnik elektronik - jamski	4	2
elektrikar energetik - jamski	3	8
univ. dipl. inž. strojništva	4,5	1
strojni tehnik - jamski	4	5
strojni mehanik – jamski	3	10

HTZ

medijski tehnik	4	1
-----------------	---	---

PRIJAVLJANJE

Kandidati za razpisane štipendije pošljite ali prinesite prijave najkasneje do **20. junija 2003** na naslov: Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje, Razvoj kadrov, soba 19.

K skrbno izpolnjeni prijavi na obrazcu Vloga za pridobitev republiške štipendije (DZS obr.1,51 - za kadrovske štipendije obrazca ni) morate priložiti:

- * kratek življenjepis z opisom izvenšolskih dejavnosti, socialnega stanja družine in poklica staršev,
- * potrdilo o uspehu,
- * potrdilo fakultete o opravljenih izpitih (navedite število predpisanih in že opravljenih izpitov) in potrdilo o vpisu za tekoče leto,
- * potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije,
- * potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izda ga občinski sekretariat za občno upravo in notranje zadeve),
- * potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu (fotokopije odločb o odmeri dohodnine za leto 2002 oziroma obvestilo delodajalca o višini dohodkov) za vse družinske člane, ki so bili dolžni vložiti napoved za odmero dohodnine.

Kandidate opozarjamo, da pomanjkljivo izpolnjenih prijav ali prijav brez zahtevane dokumentacije ne bomo obravnavali.

IZBIRA KANDIDATOV

Pri podeljevanju štipendij bomo upoštevali učni uspeh in nagnjenja kandidatov za izbrani poklic ter socialnoekonomski položaj družine.

Štipendije, ki jih razpisujemo za poklice, ki so vezani na podzemno pridobivanje surovin in terjajo stalno ali občasno delo v jami, bomo podelili le mladini moškega spola. Ženevska konvencija nas namreč obvezuje, da zaradi narave jamskega dela žensk ne zaposlujemo v jami.

VIŠINA ŠTIPENDIJE

Višina kadrovskih štipendij ter pravice in obveznosti štipendistov so opredeljene v aktih o izobraževanju.

UGODNOSTI, KI JIH NUDIMO ŠTIPENDISTOM ZA POKLIC RUDAR IN RUDARSKI TEHNIK:

- * kadrovska štipendija,
- * brezplačni zdravniški pregled,
- * brezplačni učbeniki, delovni zvezki ter druga strokovna literatura,
- * sofinanciranje ekskurzij,
- * kvaliteten praktični pouk,
- * plačilo jamskega dodatka pri praktičnem pouku,
- * brezplačna zaščitna sredstva pri praktičnem pouku,
- * brezplačna malica pri praktičnem pouku,
- * regresirana malica pri teoretičnem pouku (v višini 70 %),
- * brezplačni prevoz s pogodbenimi avtobusi,
- * vračilo polovice vrednosti mesečne vozovnice,
- * brezplačno bivanje v dijaškem domu,
- * štipendistom, ki bodo zaključili poklicno rudarsko šolo z najmanj prav dobrim uspehom in bodo želeli program izobraževanja nadaljevati v programu srednje tehnične rudarske in srednje tehnične strojne šole (program 3+2), podaljšamo kadrovske štipendije še za dve leti,
- * prvih pet najboljših po uspehu iz vsake generacije čaka takojšnja zaposlitev,
- * možnosti zaposlitve v drugih dejavnostih našega podjetja: Premogovnik Velenje kot poslovni sistem.

O rezultatih izbire bomo kandidate obvestili do 15. julija 2003.

SREČNO!

M2M informacijski sistemi, d.o.o.
 Rudarska cesta 6 - steklena direkcija
 3320 Velenje

Razpis za delovna mesta

Smo ponudnik ERP sistema za proizvodna podjetja – sistema MFG/PRO firme QAD iz Amerike, ki sta ga Gartner Group in Meta Group v zadnji analizi ERP produktov postavili na prvo mesto med ERP sistemi za proizvodna podjetja s 100 do 4000 zaposlenimi. Jedro naše dejavnosti je uvajanje in prilagajanje ERP sistemov za proizvodna podjetja.

Iščemo kreativne sodelavce, ki stremijo k strokovnemu in osebnemu razvoju. Posebej vabimo zaposlene iz sistema Premogovnik Velenje, ki se želijo prekvalificirati. Z vsemi prijavljenimi, ki bodo izpolnjevali minimalne pogoje, bomo opravili razgovore. Dinamika zaposlovanja oziroma prekvalifikacij je razporejena od 1. avgusta do konca leta 2004.

Vrste del:

1. Računalniški programerji v okolju Progress in Oracle.
2. Svetovalci za **proizvodnjo** (planiranje, izvajanje, spremljanje proizvodnje), **finance** (računovodstvo, kontroling, ipd) in **distribucijo** (skladišča, nabava, prodaja, logistika) ter za direktorske **informacijske sisteme**.

Zahteve:

1. Vaše delo bo obsegalo razvoj programske opreme in svetovanje uporabnikom na področju informacijske podpore proizvodnim podjetjem oziroma uvajanje ERP sistema MFG/PRO.
2. Od vas pričakujemo, da imate vsaj višjo univerzitetno izobrazbo, dopuščamo pa tudi nižjo – odvisno od ostalih znanj in izkušenj.
3. Znanje angleškega jezika in delovne izkušnje so prednost.
4. Pri svojih sodelavcih cenimo organiziranost, fleksibilnost, iznajdljivost, vztrajnost in komunikativnost – predvsem pa željo po učenju in osebnem razvoju.

Kaj nudimo:

1. Po uspešni prekvalifikaciji vam nudimo zaposlitev za nedoločen čas, dinamično delo s fleksibilnim delovnim časom v Sloveniji in tujini, strokovno izpopolnjevanje ter urejene delovne razmere.
2. Možnosti napredovanja za svetovalce: mlajši svetovalec, svetovalec, starejši svetovalec (s certifikatom QAD), projektni vodja, programski vodja.
3. Možnosti napredovanja za programerje: mlajši programer, programer, starejši programer, vodja projektov, vodja razvoja in možen preskok med svetovalce.

Prijave pošljite na zgornji naslov in e-naslov: jno@m2m-is.si (ali joze.novinsek@rlv.si)

Srečno,
 Jože Novinšek, direktor

Razgibajmo telo, poskrbimo za srce

Prebudila se je narava, prebudila se je tudi Slovenija. Globoko je zajela zrak in se pognala v pomladno gibanje. Še posebej zabavno je bilo konec tedna, ko so se skoraj v vsaki krajevni skupnosti vrstile rekreativne prireditve - od lažjih sprehodov, pa vse do uličnih tekov in maratonov. V Velenju smo se lahko preizkusili v hoji na dva kilometra, ali pa smo se s humoristi podali čez Koželj. Bilo je zabavno in koristno - za srce, pljuča, mišice in dušo.

Številni znanilci preventivne medicine pravijo, da je bolje vsaj nekaj kot nič. Svetujejo gibanje in zopet gibanje. Vsak dan in postopno vse bolj intenzivno. Da bi preprečili razvoj boleznih ateroskleroze, pogosto svetujejo 30 minut zmerne telesne aktivnosti vsaj štiri dni v tednu. Merilo intenzivnosti naj bi bilo orošeno čelo.

Spet drugi menijo, da je dovolj, če prek tedna porabimo z zmerno aktivnostjo med 1200 in 1500 kkal. Prepričani so, da lahko tudi številna vsakodnevna obvezujoča hišna opravila opravimo tako, da ob njih krepimo srce in žilje. Potrebno je napraviti razpored kroženja med opravili, da dosežemo raznovrstnost, posamezno opravilo pa naj ne traja več kot dvajset minut. Izvajati jih moramo dovolj intenzivno.

Drugi prisegajo na štetje korakov. Vsak dan naj bi jih napravili 10.000. Velikokrat bomo zato raje avtomobil pustili v garaži, stopili peš do trgovine ali prijateljev in namesto dvigala uporabili stopnice.

Pomembno je, kako med gibanjem utripa naše srce

Ljudje smo si po sposobnostih, lastnostih, interesih in pričakovanjih različni. Zato se bomo na isto obremenitev tudi odzvali vsak po svoje. Prav zato je kontrola frekvence srčnega utripa med telesno aktivnostjo nujno potrebna.

Obremenjenost srca je odvisna od krvnega tlaka (napetosti v srčni steni) in frekvence srčnega utripa. Ker je ob telesnih aktivnostih krvni tlak težje kontrolirati, kontroliramo le frekvenco utripov.

Najbolj enostaven način je tipanje pulza na za-

pestni arteriji. Za tipanje uporabimo jagodici drugega in tretjega prsta leve roke, hkrati pa na zapestni uri preverjamo čas. Meritev moramo opraviti v najkrajšem času (5 ali 10 sekund), saj bo sicer rezultat nerealen, izvajanje telesne aktivnosti pa bo preveč moteno.

Tipamo lahko tudi veliko vratno arterijo, ki je položena ob zadnji rob jabolka na desni ali levi strani vratu. V mirovanju nam to ne predstavlja večjega problema, povsem drugačna pa je situacija ob hitri hoji, teku ali plavanju. Zaradi gibanja utripajočo žilo težje otipamo, ob visokih frekvencah pa je štetje pogosto nemogoče.

Nepozabna in zelo poučna je lastna izkušnja iz obdobja začetka moje rekreativne aktivnosti. Če je bilo le mogoče, sva čas za rekreacijo z ženo preživljala skupaj. Najpogosteje sva tekala. Vedel sem, da je njena zmogljivost nekoliko nižja, pa tudi telesno je bila slabše pripravljena. Poskušal sem kar najbolj prilagoditi tempo teka, a kljub temu je imela vse preveč težav. Neprestano se je ustavljala, tožila, da ne zmore in da ji manjka sape. Nehote sem dobil občutek, da pretirava in da ne more biti tako hudo, saj se sam pogosto ob teku nisem niti dobro ogrel.

Ko sva tipala pulz, je bil njen res nekoliko višji, pri natančni oceni pa sva se razhajala tudi za 20 utripov. Po teku je bila pogosto hudo izčrpana in do rekreacije je občasno dobila celo odpor. Odločila sva se za nabavo pulznih ur - monitorjev srčnega utripa tipa POLAR. Ob prilagoditvi intenzivnosti obremenitve njeni trenutni telesni zmogljivosti je bilo naenkrat konec težav. Rekreacija je od takrat dalje užitek in sprostitelj za oba.

Netrenirane osebe dosežajo ob isti obremenitvi približno 15 odstotkov višje frekvence. Da bi lahko varno

vadili, moramo vedeti, kakšna je naša maksimalna frekvenca srčnega utripa in kje so meje našega treninga. Za enostavno določitev je uporabna formula, ko od števila 220 odštejemo leta.

Natančnejšo številko dobimo, če upoštevamo še minimalno frekvenco, ki jo dobimo ob tipanju pulza zgodaj zjutraj, preden vstanemo. Po formuli Karvonen nato upoštevamo srčno rezervo (max. - min. FR), pomnožimo s predvidenim odstotkom načrtovanega dela in prištejemo minimalno frekvenco.

Natančno določitev maksimalne srčne frekvence ter območij treninga pa bomo dobili po testiranju v ergometričnem laboratoriju.

% od max. frekvence	vpliv na telo
60 - 70 %	reguliranje telesne teže
70 - 80 %	aerobno območje in zdravo srce
80 - 100 %	športni trening

Pretiravanje tudi pri rekreaciji ni dobro

Kako bomo vadili, je torej odvisno od naših želja in ciljnih pričakovanj. Prevelika želja po hitrem napredovanju ali tekmovalnost nas ne smeta prevzeti. Kaj lahko se zgodi, da postane ob neustrezno odmerjenem naporu telesna aktivnost celo nevarna.

Zato moramo med izvajanjem telesne aktivnosti pazljivo prisluhniti tudi telesu. Občutek utrujenosti, pre-

majhnega prsnega koša, motečega dušenja, pečenja v grlu ter močnega razbijanja srca nam pove, da pretiravamo. Obremenitev je prevelika in moramo jo ustrezna zmanjšati. Pojav vrtoglavice, omotica, migljanje pred očmi ali nejasno obrobje vidnega polja zahtevajo takojšen počitek.

Podobno bomo ravnali v trenutkih, ko postane korak negotov, ko ne moremo dobro koordinirati gibov, ko nas okončine preprosto ne ubogajo več. Nadaljevanje aktivnosti bo vodilo do kolapsa, morebitnih motenj srčnega ritma ter možnih resnih komplikacij. Pojav hladnega znoja nas opozarja na preobremenjenost srca, ki ob naporu ne zmore hraniti vseh tkiv, pogosto pa ga spremljata še bledica ter padec krvnega tlaka. V kolikor sami ne bomo prenehali z aktivnostjo ter se ustrezno spočili, bo prišlo do zloma srčno žilnega sistema.

Pomembno je torej, da ob izvajanju telesne aktivnosti prisluhnemo svojemu srcu. Brez sodobnih pripomočkov, kot so monitorji srčnega utripa (POLAR), bomo le težko vadili v ustreznem frekvenčnem območju, še posebej, če vemo, da so meje lahko pogosto zelo skupaj.

Uporaba monitorja srčnega utripa omogoča umno treniranje, zaradi česar bomo lažje in varneje dosegli cilj. Povsem dovolj je, da smo vsaj štiri dni v tednu aktivni po 30 minut, ob tem pa mora biti frekvenca srca v našem varnem območju (med 60 in 80 odstotkov maksimalne frekvence srčnega utripa).

Če so pred leti monitorje srčnega utripa uporabljali le vrhunski športniki in kasneje srčni bolniki, jih danes tudi vse več rekreativcev. Čedalje bolj postajajo domač in nepogrešljiv element, ki nas varno vodi ves čas telesne vadbe. Novejši modeli nam po vnosu zahtevanih podatkov sami določijo še našo telesno zmogljivost (fitnes indeks) ter naše lastno območje z opredeljeno spodnjo in zgornjo mejo frekvence srčnega utripa. Po opravljeni aktivnosti lahko pri nekaterih modelih podatke enostavno prenesemo na računalnik in jih s posebnimi programi obdelamo.

Časi ugibanja so tako potonili v pozabo. Rekreativna je bila in ostaja koristna, z uporabo monitorjev srčnega utripa pa je postala tudi zabavna.

Prim. Janez Poles, dr. med.-internist

V zdravje se spleča vlagati

Športno društvo Premogovnika Velenje in Zavod za zdravstveno varstvo Celje sta v soboto, 10. maja, znova organizirala preizkus hoje na 2 kilometra.

Pred startom so udeležence opremili z urami Polar in jim dali nasvete za pravilno hojo (foto: Jože Grubelnik).

Ravno takšna je dolžina najkrajše poti okoli Škalskega jezera in to pot je v hitrem, odločnem in enakomernem tempu tokrat prehodilo 46 udeležencev.

Med testiranci je bilo 16 sodelavk in 30 sodelavcev. Precej je bilo takšnih, ki so preizkus opravili že drugič – prvi je bil namreč lani 1. junija, ko je sodelovalo 61 sodelavcev. Kar nekaj pa se jih je akciji priključilo prvič in organizatorji si želijo, da bi bilo takšnih ob ponovnem preizkusu še več.

Udeležence so stehali, izmerili v višino, jim izmerili krvni pritisk in krvni sladkor. Rezultat preizkusa je bilo individualno poročilo o aerobni sposobnosti, dobili pa so tudi nasvete za zdravo prehrano in gibanje. Žal letos ni bilo opravljeno merjenje holesterola.

Kaj so o akciji športnega društva menili trije udeleženci, ki so vsi že drugič opravili testiranje?

Marjan Velunšek: "Rekreiram se dokaj pogosto in intenzivno, ne ravno s hojo, ampak igram mali nogomet, tenis, košarko. Čas za rekreacijo si vzamem, ker v gibanju najdem zadovoljstvo, pa naj bo to tek ali kakšen šport. Igranje tenisa mi je, na primer, v užitek, če igram z enakovrednim partnerjem.

Četudi se veliko rekreiram, pa pozdravljam takšne akcije, kot je preizkus hoje na 2 km, saj izveš za svojo aerobno sposobnost, izmerijo ti krvni sladkor, dobiš kakšen dober nasvet glede prehrane in gibanja. Zato takšno akcijo priporočam vsem sodelavcem!"

Milorad Šikman: "Moji rezultati preizkusa so letos boljši, kot so bili

Marjan Velunšek

lani. Med hojo sem se počutil dobro, zdaj pa se še boljše, saj sem dobil čaj, banano, jabolko, družba je prijetna. Moja osnovna rekreacija ni hoja, temveč plavanje in kolesarjenje. Za to si vedno najdem čas, 'ukradem' kakšno uro in zaplavam v Topolšici ali sedem na kolo.

Sicer pa takšno akcijo pozdravljam in želim, da jo nadaljujemo, da pa skušamo vključiti vanjo še več sodelavcev. Nenazadnje organizacija takšne akcije zahteva veliko dela in ni bistveno drugače, če testiraš 50 ali 150 ljudi. Zato bi bilo lepo, če bi nas v prihodnje prišlo še več."

Darinka Sevčnikar Menih: "Z veseljem sem se udeležila preizkusa hoje tudi letos. Všeč mi je ta akcija, saj dobiš po preizkusu rezultate svojih telesnih zmogljivosti, kar je gotovo dobro. Dosegla sem približno enak rezultat kot lani. Žal pa mi je, da nam letos niso izmerili holesterola, kot je to bilo lani.

Moja rekreacija med letom so sicer sprehodi s psom, hodim v fitness in k aerobiki in vse to mi daje tako kondicijo kot psihično zadovoljstvo."

Tako udeleženci! Kakšno poročilo pa so na osnovi dobljenih podatkov sestavili pri Zavodu za zdravstveno varstvo v Celju? Kot je zapisala predstojnica oddelka socialne medicine **Nuša Konec Juričič**, dr. med., so ugotovili, da je splošna kondicija celotne testirane skupine povprečna. "46 odstotkov udeležencev je imelo povprečno splošno kondicijo, 28,3 odstotka malo pod povprečjem, kar 19,6 odstotka malo nad povprečjem.

Milorad Šikman

Srednja vrednost fitnes indeksa za celo skupino je bila 99, za ženske 103 in za moške 97, vse to pa pomeni povprečno vrednost.

Iz meritev teže in višine ugotavljamo tudi, da ima 63 odstotkov udeležencev povečan indeks telesne mase. Srednja vrednost indeksa telesne mase za celo skupino je bila 26. Pri tem je bila za ženske 24, kar je še normalna telesna teža, za moške pa 26, kar že kaže na čezmerno telesno težo.

Srednja vrednost količine sladkorja v krvi za celo skupino je bil 5,0 mmol/l (normalna vrednost je do 6 mmol/l), za ženske 4,6 mmol/l in za moške 5,2 mmol/l."

Rezultati niti niso slabi, a kot smo zapisali že po lanski prvi tovrstni akciji – večinoma se je udeležijo tisti sodelavci, ki se zavedajo pomena zdrave prehrane in gibanja, kar dokazujejo tudi gornje izjave sodelavke in sodelavcev.

Zato se še vedno lahko vprašamo tako, kot se je po lanski akciji **Milena Ahtik**, univ. dipl. psihologinja, glavna pobudnica v podjetju za izvedbo testiranja: "Kakšne rezultate bi torej imeli drugi?"

Ne glede na vse to, pa rezultati tega testiranja in tudi rezultati preventivnih zdravstvenih pregledov vseh zaposlenih predvsem kažejo, da smo v povprečju pretežki, da se torej nepravilno prehranjujemo in premalo gibljemo.

V Zavodu za zdravstveno varstvo Celje so pripravljene organizirati

Darinka Sevčnikar Menih

izobraževanje o pomenu telesne teže, zdrave prehrane in osnov zdravega hujšanja.

Bo pobudnike akcije, da organiziramo tovrstno izobraževanje, podprlo vodstvo podjetja, bo ponudilo roko sodelovanja športno društvo in nena zadnje: boste prišli na to izobraževanje tudi vi?

Diana Janežič

Športno društvo razpisuje

tekmovanje v

ribolovu s plovcem za pokal Premogovnika Velenje

v soboto, 14. junija 2003, ob
Škalskem jezeru pri ribiški koči.

Tekmovanje bo potekalo po republiškem pravilniku. Zbor in prijave tekmovalcev med 6. in 7. uro pri ribiški koči. Vsak tekmovallec mora imeti s seboj mrežo za shranjevanje rib.

Tekmovalce lahko prijavijo samo vodje ekip na dan tekmovanja.

Žrebanje mest bo ob 7. uri.

Prvomajski klub v Kranjski Gori znova navdušil

Športno društvo je tudi letos v času prvomajskih praznikov organiziralo prvomajski klub v Kranjski Gori. Takšno obliko aktivnega oddiha gojimo v podjetju že tri desetletja in naši sodelavci se v Kranjsko Goro vedno radi vračajo.

Letos jih je športno društvo s pestrim programom aktivnosti v Kranjsko Goro privabilo 112.

Nikomur ni bilo dolgčas ali mu vsaj ne bi smelo biti. Vsak dan so namreč na športnih terenih in v telovadnici potekala tekmovanja v tenisu, odbojki, malem nogometu, košarki in mini golfu, udeleženci so lahko plavali v pokritem bazenu hotela Larix, kolesarili ter odšli na pohode. Za otroke so bile pripravljene delavnice.

Žal je kresovanje na predvečer praznika dela odpihnil premočan veter, a večerno druženje ob pečenem krompirju, zaseki in skutu je bilo kljub temu zelo prijetno. Praznični dan, 1. maj, so počastili s svečano večerjo in plesom.

Organizatorji so, seveda, prepričani, da je vsakoletni prvomajski klub uspešen in da to lahko trdijo, potrjujejo besede udeležencev.

Milena Lah: "Takoj ko sem v Športnih novicah zagledala razpis prvomajskega kluba v Kranjski Gori, sem se navdušila in rezervirala tridnevni paket. Z možem sva bivala v apartmaju Garni, kjer sva bila zelo zadovoljna. Vreme je bilo vse dni lepo, tako da sva se imela res dobro.

Nisva se vključila v organizirane aktivnosti športnega društva, ampak sva aktivno preživela tri dni po svojem načrtu. S sabo

sva imela tudi psa, brez koles pa za naju tako ni dopusta. Prvi dan sva se s kolesi odpeljala v Trbiž v Italijo, drugi dan sva se dopoldne sprehodila do Tamarja, popoldne pa sva kolesarila v Dovje. Tretji dan sva se s kolesi povzpela na Vršič. Vsak dan sva tudi plavala. Hitro je minilo, bilo pa je res prijetno.

Drugim udeležencem kluba sva se pridružila na slavnostni večerji za praznik dela. Kuhinja v Larixu je odlična in postrežba jedi je tudi prava paša za oči.

Zadovoljna sem, da sem se odločila za oddih v Kranjski Gori. Cena je bila zelo ugodna, program pester. Seveda sem članica športnega društva in od vse njegove ponudbe zaenkrat koristim le plavanje v bazenih. Dobro pa je, da ponuja več možnosti za rekreacijo, organizira različne tečaje in si vsak lahko izbere kaj zase. Mene bi, na primer, pritegnil tečaj rokanja, če bi ga organizirali."

Samo Žolger: "Letos smo bili v prvomajskem klubu v Kranjski Gori že sedmič zapored. To očitno kaže, da nam je všeč. Prvomajske praznike izrabimo za nabitje kondicije in za to, da je lahko cela naša družina skupaj, kar nam sicer redko uspeva.

V Kranjski Gori smo bili šest dni, bivali pa smo v apartmaju Garni, kajti tako ni

smo bili časovno vezani na obroke in smo jedilnik lahko prilagajali našim navadam. Pa tudi: kuhinja v Larixu je preobilna in predobra za tiste, ki radi jedo in mimogrede se domov vrneš s kakšnim kilogramom preveč, čeprav se rekreiraš.

Kaj smo počeli? Jaz sem obiskoval tridnevni tečaj golfa na vadbišču Porentovega doma, ki je bil odlično organiziran in sem se veliko naučil. Žena in otroka so kolesarili, se sprehajali, poleg tega sem igral tenis, v telovadnici odbojko in košarko, vsak dan smo tudi plavali. Zvečer sva z ženo obiskala tudi igralnico v hotelu Relax. Žena je imela celo malo sreče pri dobitku, sicer pa je pri tem treba imeti nad sabo kontrolo.

Rad bi pohvalil organizatorje prvomajskega kluba, posebej Jožeta Grubelnika in Miho Goltnika, saj je organizacija odlična. Celoten program kluba je sestavljen tako, da lahko v njem sodeluješ ali se odločaš za rekreativne dejavnosti po lastni izbiri.

Ne glede na količino sodelovanja, pa organizatorji nevsiljivo skrbijo zate na vsakem koraku. Kranjska Gora je v maju zelo sveža, okolica je čudovita in za nabitje kondicije, za sprostitve je zelo primerna."

Diana Janežič

Milena Lah

Na svojih ali izposojenih kolesih so uživali v gibanju.

Samo Žolger

SD Mrož ima novo strelišče

Strelska družina Mrož je imela od leta 1958 svoje prostore na Tomšičevi cesti 15, v kleti stanovanjskega bloka. Prostori so bili že takrat neprimerni, brez naravne svetlobe in zračenja, brez sanitarij.

A strelci so v njih vztrajali dolga leta, uspešno trenirali in v svojih vrstah vzgojili odlične strelke in strelce. Prav zato, ker so bili odlična strelska družina, so jih začeli prostori še bolj utesnjevati. Sprva 4-stezno strelišče so za silo povečali na 12 stez v dveh prostorih, ki pa niso bile urejene po predpisih. Zaradi tega niso mogli organizirati tekmovanj višjega ranga in prostorov zaradi neustreznosti in majhnosti niso mogli dati na voljo posameznikom ali podjetjem, ki bi želeli v njih trenirati.

Potem pa so številni pogovori s posamezniki in institucijami le obrodili sadove in eno od idej, kje in kako priti do novih prostorov, privedli do realizacije. Največ prošenj za ureditev razmer je letelo na Mestno občino Velenje. Možnost se je pokazala ob spremembi vsebine Doma borcev in mladine na Kopališki 3, kjer je od 15. maja letos sedež SD Mrož.

Kot je povedal **Boris Klančnik**, tajnik SD Mrož, je veselje v društvu ob bistveno izboljšanih razmerah za treninge in tekmovanja veliko. "Prostori so lepi, svetli, zračni, urejeni v skladu z normativi za strelišča. Lokacija je zelo dobra, saj je hkrati odmaknjena od mestnega vrveža, hkrati pa tako blizu, da lahko naši člani pridejo peš na treninge. Vrata našega društva bomo sedaj lahko odprli za vse, ki jih zanima strelski šport.

Sredstva za ureditev prostorov so prispevala številna podjetja. MO Velenje nam je odstopila prostore in primaknila nekaj denarja, vsa gradbena in instalacijska dela, ureditev tal in sten pa so opravili delavci podjetja HTZ IP ter prispevali tudi del inventarja. Za vse to smo jim zelo hvaležni. Ob vsem pa je bilo potrebno še veliko prostovoljnega dela in volje ljudi v drugih podjetjih in naših članov.

Opremo smo preselili iz starih prostorov, nekaj so nam je podarili. Zdaj imamo sodobno 12-stezno strelišče s strelsko linijo 10 metrov za streljanje z zračnim orožjem. Poleg strelišča

Boris Klančnik

imamo še klubski prostor in orožarno, ki je urejena v skladu z novim Zakonom o orožju. Društvene prostore pa bomo morali še opremiti s televizorjem in videorekorderjem, računalnikom, tudi telefona še nimamo.

Morda ni primerno, da ob tako veliki pridobitvi povemo še eno željo, pa vendar. V našem društvu je 80 članov, med njimi 11 upokojencev in 9 invalidov. Med invalidi v Sloveniji je strelski šport zelo priljubljen in tudi veliko tekmujejo. Žal pa dostop invalidov na vozičkih v naše prostore zaradi številnih stopnic zaenkrat ni mogoč. Bi se pa dal urediti z manjšim gradbenim posegom in za to se bomo znova obrnili po pomoč in sodelovanje na podjetja, posameznike. Če uredimo še dostop v društvene prostore za invalide na vozičkih, bomo res zadovoljni," upa Klančnik.

Na odprtje novih prostorov so povabili svoje člane, številne goste in med njimi je bil tudi naš najboljši strelca, olimpijski prvak, **Rajmund Debevec**, ki je strelišče tudi odprl.

"To je vsekakor velika pridobitev, posebej ker se v zadnjih letih odpira le malo novih strelišč. Zato pohvale en-

Rajmund Debevec je odprl strelišče.

tuziastom v SD Mrož, posebej Renatu Štermanu, predsedniku društva.

Strelišče je kot novo in upam, da bo omogočalo tudi dobre rezultate. Z Renatom sva se že dogovarjala, da bi letos pred evropskim prvenstvom k SD Mrož prišla slovenska strelska reprezentanca na priprave," je dejal Debevec, pred katerim je glavna strelska sezona. V njej ga med drugim čakata dva svetovna pokala, evropsko prvenstvo v streljanju z malo in veliko kalibrsko puško in novembra evropsko prvenstvo v streljanju z zračno puško.

Za novo pridobitev je v imenu MO Velenje članom SD Mrož čestital podžupan Bojan Kontič in jim zaželel veliko strelskih uspehov ter vedno polne društvene prostore.

Organizatorji so ob odprtju novega strelišča pripravili tudi manjše strelsko tekmovanje osmih udeležencev, ki so jih sami izbrali. V finalu sva se pomerila Franc Avberšek iz ERICa in avtorica tega članka. Slednja sem imela bolj mirno roko in zadela bližje sredini tarče ter zmagala.

Diana Janežič

Olimpijski tek bo 11. junija!

V vsakoletni akciji Slovenija teče za zdravje se začenejo Olimpijski teki. Organizira jih Odbor športa za vse pri Olimpijskem komiteju Slovenije - Združenju športnih zvez v sodelovanju z občinskimi organizatorji. V Velenju je to športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje.

Olimpijski tek je vsako leto dobro obiskan in prepričani smo, da bo tako tudi letos. Teka se boste lahko udeležili v **sredo, 11. junija, start pa bo ob 18.30 na mestnem stadionu**. Dolžini proge bosta 3 in 6 kilometrov, startnina je 500 SIT.

Vsak tekač prejme majico Olimpijskega komiteja, vsi, ki bodo pritekli na cilj, pa bodo sodelovali tudi v žrebanju bogatih nagrad.

**Športno društvo
poslovnega sistema
Premogovnik Velenje**

**sklicuje
občni
zbor,**

**ki bo v četrtek, 12.
junija 2003 ob 18.uri
v Zeleni dvorani.**

Največja atletska prireditve na stadionu ob jezeru

Ljubitelji atletike v Velenju so že vajeni tradicionalnega nočnega atletskega mitinga v počastitev dneva rudarjev. Letos pa bo velenjski Atletski klub organizator največje atletske prireditve na velenjskem stadionu doslej. To bo dvodnevno atletsko tekmovanje **Evropski atletske pokal 1. liga** v okviru Evropske atletske zveze.

21. in 22. junija bo na mestnem stadionu nastopilo 8 moških in 8 ženskih atletske reprezentance, med posamezniki pa velja omeniti nekaj znanih imen svetovne atletike: Jolando Čeplak, Jana Železnega iz Češke republike in Žano Pintusevich iz Ukrajine.

Nov izziv za kolesarje

Športno društvo tudi letos organizira kolesarsko akcijo, in sicer kolesarjenje po kolesarski transverzali. Ta poteka po turističnih točkah v Šaleški dolini, Zgornji in Spodnji Savinjski dolini ter Koroški. Najzahodnejša točka je Pavličovo sedlo, najvzhodnejša Paški Kozjak, najsevernejša Partizanka in najjužnejša na Polzeli.

Postavljeni sta dve transverzali: A in B. **Transverzala B** je primerna za manj izkušene kolesarje, je manj naporna in poteka po manj zahtevnih trasah. **Transverzala A** pa obsega zahtevnejše višinske točke, za katere je potrebnega več napora, da jih dosežete.

Akcija kolesarjenja po kolesarski transverzali bo potekala med **1. junijem in 15. oktobrom 2003**.

Prijavnina je 1.000 SIT. Ob prijavi dobi vsak udeleženec kartonček s kontrolnimi točkami izbrane transverzale in kot darilo majico Športnega društva.

Udeleženec z največjim številom vzponov na transverzali A dobi prehodni pokal ŠD. Vsak lahko sodeluje le v kolesarjenju po eni transverzali. Vsak udeleženec akcije kolesari na lastno odgovornost.

Prijave zbirajo pri Športnem društvu v Prelogah, kjer dobite tudi vse podrobnejše informacije: 041-647-889 (Jože Grubelnik), 041-708-882 (Evgen Roškar).

Koledar prireditev za junij

✓ do oktobra

šahovska razstava, v črni garderobi Muzeja premogovništva Slovenije

✓ četrtek, 5. junij

odprtje razstave likovnih del Ivana Kolarja, poslovni prostori Inštituta za ekološke raziskave ERICO, ogled vsak delovni dan med 8. in 16. uro, do septembra

✓ sreda, 11. junij

Olimpijski tek, start ob 18.30 na mestnem stadionu, Športno društvo

✓ sobota, 14. junij

večer z Rudarskim oktetom, ob 20. uri na Velenjskem gradu, ob dnevu rudarjev

✓ sobota, 14. junij

Extempore '03, odprtje razstave ob 19. uri v Muzeju premogovništva Slovenije, ob dnevu rudarjev

✓ sobota, 14. junij

Gora Oljka – pohod bosih, planinska sekcija

✓ petek, 20. junij

festival rudarskih mest, ob 17. uri Muzej premogovništva Slovenije, ob dnevu rudarjev

✓ petek, 20. junij

srečanje upokojencev po lanskem 3. juliju, ob 19. uri v restavraciji Jezero, ob dnevu rudarjev

✓ petek, sobota, 20., 21. junij

planinski pohod na Bricelj, planinska sekcija

✓ sobota, nedelja, 21., 22. junij

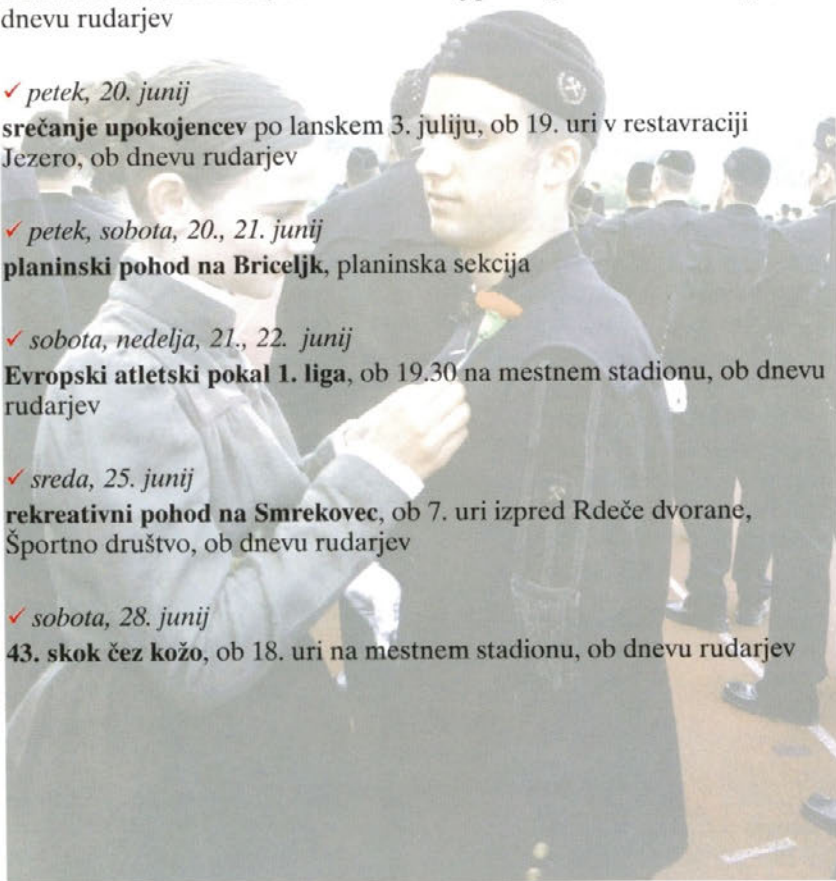
Evropski atletski pokal 1. liga, ob 19.30 na mestnem stadionu, ob dnevu rudarjev

✓ sreda, 25. junij

rekreativni pohod na Smrekovec, ob 7. uri izpred Rdeče dvorane, Športno društvo, ob dnevu rudarjev

✓ sobota, 28. junij

43. skok čez kožo, ob 18. uri na mestnem stadionu, ob dnevu rudarjev

Zahvala

Ob smrti mame

Justine Založnik

se zahvaljujem sodelavcem in sindikatu HTZ za izkazano sočutje, darovano cvetje in finančno pomoč.

Franc Založnik z družino

Zahvala

Ob smrti najinega brata

Marjana Štumpfla

se zahvaljujema sodelavcem in sindikalnima podjetnicama Priprav in Zračnja ter kolektivu Premogovnika Velenje za izrečena sožalja, darovano cvetje in denar.

Brata Branko in Jože z družinama

Zahvala

Ob nenadni smrti moža in očeta

Marjana Štumpfla

se zahvaljujema kolektivu Premogovnika Velenje za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Žena Milica in hčerka Tadeja

Rešitev nagradne križanke

HTP Gorenjke Kranjska Gora, objavljene v Rudarju 3/2003, je geslo: **Prvomajski klub hotel Larix.**

Nagrajenec je:

Boštjan Vodovnik, Žlabor 22, 3331 Nazarje.

Čestitamo nagrajencu, vse bralce pa vabimo k reševanju nove nagradne križanke v tej številki Rudarja.

ŠOLSKI CENTER VELENJE

Še prosta vpisna mesta

Šolski center Velenje Poklicna in tehniška rudarska šola objavlja, da je še možen vpis v program

rudarski tehnik po sistemu 3+2.

Informacije dobite dopoldne v šoli, Trg mladosti 3, Velenje, telefon 03/89 60 660.

Popusti, ki jih lahko uveljavljajo člani Aktiva invalidov z veljavno člansko izkaznico

- ✓ Trgovina FUN SPORT - ob nakupu z gotovino **10 odstotkov** popusta, ob nakupu s karticami **5 odstotkov** popusta. Popusti ne veljajo za artikole, ki so znižani, in ob sezonskih razprodajah.
- ✓ Fotostudio Center (zraven pošte v Velenju) **15 popusta** za fotostoritve.
- ✓ **Brezplačno kopanje** v zimskem bazenu Velenje vsak četrtek od 19. ure dalje.
- ✓ **Brezplačno kegljanje** v Kegljišču TEŠ vsako sredo od 15. – 17. ure.
- ✓ **Oprostitev turistične takse** v vseh zdraviliščih po Sloveniji.
- ✓ **Oprostitev turistične takse na Hrvaškem** s fotokopijo dopisa Ministrstva za turizem Hrvaške (dopis dobite pri vseh članih izvršilnega odbora aktiva).
- ✓ **Brezplačni pravni nasveti** na PIC-u (pravno informativni center) nevladnih organizacij v Ljubljani (tel: 01/4323-358). Za brezplačne pravne nasvete se je treba dogovoriti prek ZDIS Ljubljana - tel: 01/5343- 508.

Vabljeni na malice in kosila ali na klepet ob pijači v naša lokala, ki sta za vas odprta v tem času:

restavracija Jezero, telefon 5866-462

- ✓ ponedeljek od 9. do 21. ure,
- ✓ od torika do petka od 9. do 23. ure,
- ✓ sobota od 9. do 24. ure,
- ✓ nedelja od 9. do 21. ure,

bistro Arkada, telefon 5869-061

- ✓ od ponedeljka do sobote od 8. do 22. ure in
- ✓ nedelja od 11. do 16. ure.
- ✓
- ✓

SLEDOVI ZNANJA IN TEHNOLOGIJE

- pooblaščen serviser največjih proizvajalcev rudarske opreme v svetu (DBT, EICKHOFF, ATLAS COPCO - pnevmatska kladiva);
- pooblaščen zastopnik podjetja ARJA proizvajalca drobilne tehnike (kamnolomi) v gradbeništvu;
- projektiranje in izdelava strojne opreme za rudarstvo, energetiko, ekologijo in gradbeništvu;

- servis in proizvodnja opreme - vzdrževanje, popravilo in servis strojne odkopne opreme za rudnike in premogovnike, vzdrževanje strojne opreme in energetskih postrojenj, izdelava strojnih delov in opreme, sprejem, sortiranje ureditev odvoza ter odlaganje oz. uničenja odpadkov;

- izdelovanje delovnih čevljev, zaščitnih oblačil, rokavic in usnjene galanterije, izdelava transparentov, platnenih senčil
- izdelava in popravilo ponjav, polaganje zidnih in talnih oblog
- pranje in negovanje gostinskega perila, zaves, delovnih oblačil
- oblikovanje, print velikih formatov, izrez nalepk, izdelava reklamnih transparentov in panojev, toplotni tisk, fotokopiranje

AGHENS

HTZ Velenje I.P., d.o.o.
Partizanska cesta 78,
3320 Velenje, Slovenija
tel.: ++386 (0) 3 898 40 00
fax: ++386 (0) 3 586 28 34
e-mail: htz@rlv.si
<http://www.htz.si>

POSLOVNI SISTEM
PREMOGOVNIK VELENJE

- elektro storitve- vzdrževanje in servisiranje strojne opreme v protieksplzijski zaščiti, kontrolne meritve, meritve strojev ter instalacij, montaža, vzdrževanje, servisiranje in meritve elektro opreme ter elektro instalacij, graviranje;

TORMALT pripravljene suhe mešanice v 30 kg vrečah ali 6m³ silosih za:

- vse vrste ometov
- malte za zidanje
- kontaktne malte
- fine malte
- estrihe
- specialne betonske mešanice

Pri uporabi dodate le vodo!

- Mokre betonske mešanice vam z avtomešalci dostavimo na gradbišče in s črpalko tudi vgradimo.

Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik
Velenje omogočamo obročno plačilo prek
osebnih dohodkov.

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi
kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens in Panasonic - v akciji že od
15.480 SIT, navadne telefonske aparate raznih proizvajalcev, dodatno opremo za
GSM aparate, servisiranje telefonskih IN GSM aparatov.

**PRI NAS LAHKO SKLENETE NAROČNIŠKO RAZMERJE ZA CENEJŠE
TELEFONIRANJE V TUJINO.**

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko
nas tudi pokličete na telefonsko številko 58-72-400 ali na interno številko 22-00.

Srečno!

OSVOJITE SVET
S CENEJŠIMI
MEDNARODNIMI
TELEFONSKIMI
POGOVORI

ANDRAGOŠKI ZAVOD
LJUDSKA UNIVERZA
VELENJE

NOVO - PODIPLOMSKI ŠTUDIJ - NOVO

V sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Ljubljana
razpisujemo:

podiplomski specialistični program **MANAGEMENT** in
podiplomski specialistični program **PROJEKTNI MANAGEMENT**

Pogoji za vpis

Diploma visoke strokovne šole ali univerzitetna diploma katerekoli smeri in vsaj triletna praksa.

Trajanje programa

Program traja leto in pol. Kandidat posluša predavanja in opravi 9 izpitov ter izdelava specialistično nalogo.

Naziv

Specialist/specialistka managementa oz. projektne managementa.

Možnost nadaljevanja študija

Kandidati z univerzitetno dodiplomsko izobrazbo lahko študij nadaljujejo v okviru magistrskega programa Poslovanje
in organizacija. Opraviti morajo še 4 predmete in magistrsko delo.

Informacije in vpis

Ljudska univerza Velenje, Titov trg 2, Velenje;

Tel.: 03 898 54 50; e-pošta : info@lu-velenje.si, www.lu-velenje.si

NI MESTA, DA SE GA NE BI OPRIJEL

malte **TORMALT**

TORMALT pripravljene suhe mešanice v 30 kg vrečah ali 6m³ silosih za:

- vse vrste ometov
- malte za zidanje
- kontaktne malte
 - fine malte
 - malte za estrihe

Pri uporabi dodate le vodo!

Mokre betonske mešanice vam z avtomešalci dostavimo na gradbišče in s črpalko tudi vgradimo.

DELAVNICA ZAŠČITNIH SREDSTEV

PONUJAMO VAM KVALITETNE STORITVE

- **izdelava** delovnih oblačil, čevljev in rokavic,
- **popravilo** čevljev,
- popravilo usnjene in tekstilne galanterije,
- **robljenje** preprog,
- **obnova** sedežnega pohištva,
- izdelava transparentov, platnenih senčil, rolo zaves in prtov,
- izdelava in popravilo cerad ter baldahinov,
- izdelava prevlek za avtomobilske sedeže,
- dobava in **polaganje** zidnih ter talnih oblog.

ZA TISTE, KI ŠE NE VEDO:

- oblačila za prosti čas
- hlače športnega kroja s številnimi epi ter praktičnimi in modnimi zadržkami
- udobne hlače za rolarje
- telovnik z nahrbnikom

HTZ
VELENJE
I. P., d. o. o.

Tel/fax:
03/587-57-64
ali 898-40-46
www.htz.si

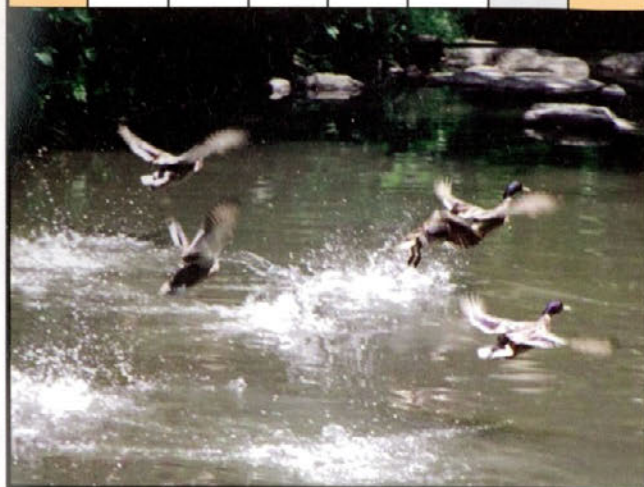
OBIŠČITE NAS V TRGOVINI IN POPRAVLJALNICI NA KERSNIKOVU 13 V VELENJU

v neposredni bližini trgovine VIS-A-VIS

DELOVNI ČAS: od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00.

AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	PODOLGOVATA VZPETINA	OBČUTEK POTREBE PO JEDI	LETOPIŠ	DANTE ALIGHIERI	NEPRAVILNOST, NENAVADNOST	ANGL. FIZIK (FRANCIS) NOBELOVEC 1922	TINA TURNER	PREDEL OB VRHU	GLAVNO MESTO NAŠE SOSEDE (ORIG.)	
STARORIM BORILEC V AMFITEATRU										
RANOCELNIŠTVO										
LUTKARICA VOGELNIK				ELIZABETH TAYLOR			RDEČI KRIŽ PRIPRAVA ZA LIKANJE			
KRAJ NA BRAČU GL. MESTO ČEŠKE				BOLEZENSKO POVEČANA ŽLEZA SČITNICA ODMEV						
									RIMSKI BOG LJUBEZNI	
ERICo	PREDSTOJNIK VEČJEGA SAMOSTANA	RAZPOSAJEN FANT	DOBA, VEK	AMERIŠKI JAZZIST (KING COLE)	ZORAN PREDIN	GOZDNA ŽIVAL KOČA IZ ILOVICE				ERICo
VOJAŠKA AKCIJA VELIKEGA OBSEGA										
STANJE POPOLNE NEGIBNOSTI SPODNJIH OKONČIN										
TRAVA DRUGE KOŠNJE										
PAPEŽEV REDNI DOHODEK										
TRAVA DRUGE KOŠNJE										
TONE TOMŠIČ			NEKDANJI AVSTRJSKI DIRKAČ LAUDA	PIANIST POGORELICH OZEK KOS BLAGA						
VEDA O GOSPODARSTVIJU UBRANI ZVOKI										
ERICo	STARINAR HUMORISTKA PUTRIH									
VEČJA PTICA PEVKA ČRNE BARVE										
BANJA NEKDANJI PLOŠČIN. MERA (RAL)										
PRIPRADNIK ANTIČNEGA LJUDSTVA ILUROV										
SLADKOST										
ČAS 12. MESECEV										
PEVKA RUPEL										
UMETNO USNJE										
KAZALNI ZAIEMK										
KDOR ŽVEČI TOBAK										
GRŠKI OTOK V KIKLADIH										
VEČANJE VPREŽNO VOZILO										
PEVKA HORVAT										
ERICo	RAJKO LOTRIČ									
VIKING										
PISATELJICA HERGOLD OSMINA KROGA										
KAR UTEMELJUJE KAKO TROITEV										
ANTON JANŠA										
ERICo										
PODZEMNI ŽUŽKOJED										
STARA MATI										
NAŠ IGRALEC (IVO)										
STAR SLOVAN										

Nagrada križanka Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje
 Napišite geslo iz križanke na dopisnico in jo do 18. junija pošljite na naslov:
 Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.
 Nagrade:
 1. analiza tal s priporočilom za obdelavo in gnojenje,
 2. kemijska analiza pitne vode,
 3. knjiga Šaleška jezera.

ANAT papežev letni dohodek; **ANK** hieroglifni znak, ki simbolizira življenje; **OKTANT** osmina kroga; **NOETIKA** spoznavna teorija, gnoseologija; **NOAM** Chomsky ameriški jezikoslovec; **IREGULARNOST** nepravilnost, nenavadnost;

program prireditev ob 3. juliju dnevu rudarjev 2003

okrasitev izložb

od 14. junija do 11. julija

večer z Rudarskim oktetom

v soboto, 14. junija, ob 20. uri na Velenjskem gradu

EXTEMPORE '03

odprte razstave v soboto, 14. junija, ob 19. uri v črni garderobi Muzeja premogovništva Slovenije

festival rudarskih mest

v petek, 20. junija, ob 17. uri pred in v Muzeju premogovništva Slovenije

srečanje upokojenih delavk in delavcev po lanskem 3. juliju

v petek, 20. junija, ob 19. uri v restavraciji Jezero

Evropski atletski pokal 1. liga

v soboto in nedeljo, 21. in 22. junija, ob 19.30 na mestnem stadionu v Velenju

rekreativni pohod na Smrekovec

v sredo, 25. junija, ob 7. uri izpred Rdeče dvorane v Velenju

tradicionalni odbojkerski turnir osmih ekip

v sredo, 25. junija, ob 9. uri na igrišču v Škalah

svečane seje svetov obratov

od 23. do 27. junija

budnica

v soboto, 28. junija, ob 6. uri

srečanje delovnih jubilarov in jamskih reševalcev jubilarov

v soboto, 28. junija, ob 10. uri v Domu kulture v Velenju

parada

v soboto, 28. junija, ob 17. uri na Titovem trgu

43. skok čez kožo

v soboto, 28. junija, ob 18. uri na stadionu ob jezeru,
častni skakač bo mag. Tone Rop, predsednik vlade Republike Slovenije

družabno srečanje delavcev in upokojencev Premogovnika Velenje

v soboto, 28. junija, ob 19.30 ob Škalskem jezeru

smučarski skoki za rudarsko svetilko

v petek, 4. julija, ob 21. uri na skakalnicah v Velenju

srečanje belo-črnih rudarjev

predvidoma konec avgusta v Gyongyosu na Madžarskem

Celje - skladišče

D-Per

65/2003

5000012868,4

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

